— Cu 40 de credincioşĭ ca voĭ, strigà fratele Floricheĭ, voĭ nimicnici 4000 de cochinţĭ.

— Dar 40,000 cu ce-ĭ veĭ birui?

— Pilda bună deştéptă simţirĭ amorţite, şi baniĭ şi făgăduele înviază pe ceĭ îndoelnicĭ şi lacomĭ. Sunt încredinţat că voĭŭ isbuti fraţilor, sunt sigur; să vĕ găsesc sănĕtoşĭ, în curênd veţĭ avea veştĭ despre mine; aide cu mine Zorilă; deocamdată numaĭ ajutorul tĕŭ îmĭ este trebuincios.

— Să nu te cunóscă cineva, căpitane, strigară haĭduciĭ încunjurând pe şeful lor ca să-şĭ ia adio; feresce-te să nu te dea cineva de gât.

— N'aveţĭ grije, rĕspunse el stringêndu-le mânile pe rênd. Mirilă, te las pe tine în locul meŭ: adu-ţĭ aminte că eştĭ Român; fĕtul meŭ; lucrează ca un Român când veĭ pedepsi strâmbătatea şi veĭ ajuta nenorocirea; fiĭ ca şi mine bun cu Româniĭ şi rĕŭ cu străiniĭ prigonitorĭ.

Cincĭ minute după pronunţarea astor cuvinte Miu nu maĭ era între camaradiĭ sĕĭ.

Sórele apunea după un deal când întra în satul Gherghiţa doĭ grecĭ urmaţĭ de vr'o şépte arnăuţĭ călărĭ ca şi eĭ; venirea lor fù precedată de o mare mişcare în sat, şi de vociferărĭ iuţĭ şi speriόse: „fugiţĭ că vin Turciĭ“ strigaŭ toţĭ din tóte părţile eşind din casă şi fugind spre pădure sperioşĭ.

— Ah bostan de Vlah! strigà unul dintre grecĭ vĕdênd că presenţa lor a pustiit satul întreg, aŭ fugit eĭ, însă eŭ voiŭ sci să-ĭ silesc a sĕ întórce îndată din bajenărit. Arnăuţĭ, daţĭ raita prin pădurea vecină şĭ orĭ-ce suflet omenesc veţĭ găsi p'acolo aduceţi-l încoa; tu ciauş scapĕră într'un mototol de câlţ şi-l aruncă aprins pe învĕlitórea bisericiĭ.

— Evghenis, murmurà ciauşul.

— Supune-te, strigà fiul plévei Stambuluĭ cruntând sprânceana; asemenea şi voĭ, adăogà adresându-sĕ cătră arnăuţĭ. Acum după ce am rĕmas singurĭ, vere Polihronie, să descălicăm şi să mergem a rĕscoli prin case.

— Eŭ nu eram de părere să dăm foc bisericeĭ, rĕspunse Polihronie, descălicând; de! este biserică ortodoxă şi noĭ ca ortodoxĭ.....

— Ce staĭ tu de vorbescĭ? întrerupse celălalt; Vodă nu scie de ortodoxie, nicĭ de biserici; el cere banĭ şi noĭ asemenĭ; mojicul nu ese din cuiburile lupilor unde s'a vîrît prin nicĭ un mijloc până nu vede că casa Domnuluĭ este în primejdie.

— Fă ce sciĭ, replicà Polihronie plecând capul în jos, eŭ n'am poruncit, eŭ îmĭ spăl mânile ca Pilat.

După terminarea ăstuĭ dialog, legaliĭ agenţĭ aĭ fisculuĭ intrară prin case întocmaĭ ca nisce voinicĭ din ceata luĭ Miu, adecă rupênd încuetorĭ şi spărgênd uşĭ, şi ca şi eĭ procedară la strângerea dărilor ce pretindeaŭ, stricând lăcate şi brósce, descuind lădĭ, tronurĭ şi dulapurĭ şi luând tot ce găseaŭ fără să întrebe pe nimenĭ şi fără să preţuiască, împreună cu cineva din ceĭ interesaţĭ, valórea lucrurilor luate. După ce făcură un maldăr de deosebite obiecte şi scule, deteră un semnal óre-care şi îndată sĕ ivi un car condus tot de un grec; acest grec aruncà într'însul tóte obiectele percepute după legea codrilor şi apoĭ plecà de unde a venit. Acéstă procedare legală era luminată de ultimele raze ale sórelui şi de primele flacărĭ ale foculuĭ ce cuprinsese clopotniţa bisericuţeĭ.

Îndată ce sĕ rĕspândi turbiliónele de fum în aer și limbile de foc începù a cuprinde cu devastătórele lor brațe șindrila cea uscată de pe biserică, un țipet îngrozitor sĕ audi eșind din pădurea vecină și după el sĕ ivi o mulțime mare de ómenĭ, femeĭ, bĕtrânĭ și copiĭ alergând țipând spre direcția bisericeĭ. Fără nicĭ un instrument, fără topóre și maĭ fără apă, aceștĭ înfocațĭ iubitorĭ aĭ vetriĭ lor și aĭ bisericiĭ lor stinseră focul în câteva minute.

După ce isbutiră să năbușéscă incendiul, fiecare sĕ îndreptà spre casă ca să vadă ce le-a rĕmas nejefuit de lăcomia grecéscă, dar deodată arnăuțiĭ eșiră din pădure pe unde-ĭ cătase în zadar și puse mâna pe maĭ mariĭ satuluĭ.

— Pentru ce ațĭ fugit mojicilor când ne-ațĭ vĕdut? strigà camaradul luĭ Polihronie încolăcindu-șĭ picióre le pe un covor ce puse să-ĭ aștérnă pe o prispă.

— Ne ertațĭ M. Ta rĕspunse un moșneag bĕtrân cădênd în genunche, ne-aŭ mințit că vin turciĭ și noĭ biet de frică am voit să ne mântuim copiĭ.

— Și dacă veneaŭ Turciĭ? ce era?

— O! M. Ta! Turcul e păgân spurcat, el n'are milă.

— Dar pentru ce v'ațĭ întors când ațĭ vĕdut biserica aprinsă?

— Pentru că am cunoscut că nu sunt Turciĭ carĭ aŭ venit; Turcul pradă, omóră, jefuesce, caută, rĕscolesce pădurea, apoĭ pârjolesce satul și t[...] la urmă biserica.

— Ce voĭ credețĭ că noĭ am dat foc [...] serică? sunteți greșițĭ; popa de grabă ca să fugă maĭ iute, a lăsat vr'o luminare nestinsă....

— Și lumînarea a aprins tocmaĭ învĕlitórea

bisericiĭ! întrerupse cu un ton ironic un individ îmbrăcat ţěrănesce, care de câteva minute apăruse între ţěranĭ.

— Tacĭ tu mojicule; strigà încruntându-sě grecul; nimenĭ nu te bagă în vorbă. Dacă nu eram noĭ şi arnăuţiĭ noştri, urmà dênsul adresându-sě cătră bětrânĭ, biserica vóstră ardea cu totul şi pe lângă ea tot satul. Sunteţĭ datorĭ să rěsplătiţĭ cu 100 de turaliĭ pe aceştĭ vitejĭ care v'a mântuit avutul şi legea.

— Săraciĭ de noĭ! strigară ţěraniĭ scărpinându-sě în cap, asta e curată năpaste; noĭ singurĭ ne-am stins focul, iar nu ómeniĭ M. Tale? de unde tătariĭ să maĭ scótem acum atâţea banĭ?

— Nu crâcniţĭ nemulţămitorilor; faceţĭ îndată cislă şi numěraţĭ colea baniĭ; pe lângă asta veţĭ maĭ plăti un bacşiş de 40 turaliĭ pentru că aŭ împrăştiat din acest sat o ceată de hoţĭ ce v'a prădat casele în lipsa vóstră; mi-sě pare că eĭ eraŭ din ceata luĭ Miu.

— Vaĭ de noĭ! suntem şi prădaţĭ! suspinară bieţiĭ Românĭ.

— Nu de tot, fiind că am venit noĭ din vreme. Pe lângă astă sumă, adăogaţĭ aceia ce ni sě cuvine pentru 300 de lude, pentru ploconul isprăvniciei, ploconul sămeşiĭ, sfertul dajdiĭ, oeritului şi vinăritului, sfertul pentru găleată, şi pentru óia sécă, pogonăritul, văcăritul şi ierbăritul pe un an întreg, şi peste astea tóte 30 de talere glóbă pentru zăbava ce a-ţĭ făcut de-a plăti capitaţia, bez atâtea pentru că v'aţĭ arětat rěsvrătitorĭ şi nesupuşĭ poruncilĭ stăpânescĭ.

— Aulio măiculiţă! strigară sîrmaniĭ muncitorĭ acoperindu-şĭ feţele cu mânile; ce nevoĭ maĭ sunt şi astea! alaltăerĭ plătirăm de ne-am spetit.

— Tăcețĭ mocârțanilor și nu vĕ întindețĭ maĭ mult că vĕ rup spetele; a-țĭ plătit deunădĭ capitația pentru haraciul împĕrătesc, pentru ploconul baiaramuluĭ, pentru goștină și.... și a-țĭ maĭ dat pentru zahereaŭa ce sĕ adună pentru curtea împĕrătéscă: unt, brândă și puĭ. Aia e altă dare, alta este asta ce vĕ cerem acum.

— Dar după care pravilă și după care poruncă, cinstițĭ boerĭ împilatĭ pe bieţiĭ ómenĭ cu asemenea dărĭ despuitóre? zise cu o voce sonoră necunoscutul țĕran puindu-sĕ în fața evghenistuluĭ, care fuma pe covor în mijlocul mulțimeĭ de ómenĭ ce plângeaŭ și sĕ jeluiaŭ.

— Nu este treaba ta mojicule, rĕspunse grecul cu flegmă; nu este datoria vóstră să întrebațĭ pentru ce plătițĭ, ci să plătițĭ; tacă-țĭ dar gura dacă vreaĭ să nu mănâncĭ o păruială ce n'aĭ gustat de când eștĭ.

— Zĕŭ! de grabă țĭ-o fi? rĕspunse acesta cu sânge rece, ia fă bunătate de scóte la ivélă porunca domnéscă, în puterea căria punețĭ birurĭ pe norod.

— Ia umflați-l strigà grecul, adresându-sĕ către arnăuțĭ.

— Nu vĕ apropiațĭ, că vĕ sdrobesc țestele, strigà streinul scoțênd doŭĕ pistóle dela brîŭ și îndreptându-le spre arnăuțĭ; nu maĭ plângețĭ fraților adăogà streinul, căcĭ străin era pentru sătenĭ acest om al luĭ D-deŭ, ci armați-vĕ cu ce putețĭ ca să gonițĭ din bătătură aste lifte lacome și fricóse.

— Nicĭ o mișcare de energie nu rĕspunse acestuĭ apel eroic; toțĭ sĕ retrase la o parte tremurând de frică.

— Mișeilor! esclamà străinul indignat, voĭ nu

maĭ sunteţĭ Românĭ; frica v'a amorţit chiar inima; dacă nu vreţĭ voĭ să mĕ ajutaţĭ, am la cine alerga eŭ.

— Înhăţaţi-l, strigară grecii către arnăuţiĭ, care sĕ fereaŭ de gurile pistólelor.

— La mine vitejiĭ meĭ, strigà streinul fluerând, la Miu; sunt eŭ căpitanul vostru, eŭ Miu care vĕ chem.

Un fluerat depărtat, acela al luĭ Zorilă, care era ascuns în pădure rĕspunse acestuĭ apel curagios şi după el o generală aclamaţiune.

— Trăiască Miu, trăiască căpitanul haĭducilor, mórte grecilor, eşi din pepturile ţĕranilor şi cu toţiĭ năvăliră spre arnăuţĭ; bieţiĭ ómenĭ îndată ce audiră de Miu, prinseră curagiŭ şi goniră din inimile lor gheţul friceĭ.

Nu maĭ e de vorbit să vĕ spun că greciĭ cu arnăuţĭ cu tot aŭ tulit'o chiar din minutul când a audit că Miu era lângă eĭ; asemenea a dispărut şi căpetenia haĭducilor în învălmăşéla entusiasmuluĭ.

Ştefan Vodă în aceiaşĭ zi chemase în juru-ĭ pe toţĭ favoriţiĭ curţiĭ sale, adecă pe ceĭ maĭ lacomĭ grecĭ ce venise cu sine din Constantinopole spre a pune trebile ţĕreĭ, adecă ale lor la cale.

Pe când sĕ petrecea unele ca cele descrise maĭ sus prin lăcaşurile mojicilor de sătenĭ, în lăcaşul aceluia ce le provoca, adecă în palatul luĭ Ştefan Vodă Racoviţă, era adunat un sfat mare însoţit de petrecerĭ şi zaiafet. Ceĭ ce venise maĭ de vreme aşteptaŭ în anticameră până să le vie rîndul să sĕrute póla M. Sale, când sĕ va scula din pat, şi aceia ce eşise din iatacul domnesc, cum am zice ceĭ maĭ intimĭ, trecuse într'o cămară laterală ca să vorbéscă între sine, să sĕ

consulte și să sĕ întrebe despre motivul acesteĭ chemărĭ. După ce sĕ terminà ceremonia sărutăriĭ póleĭ, trecù și M. Sa, în acéstă cameră și după câteva dialogurĭ neînsemnate schimbate cu uniĭ boerĭ, zise adresându-sĕ cu voce tare către toțĭ:

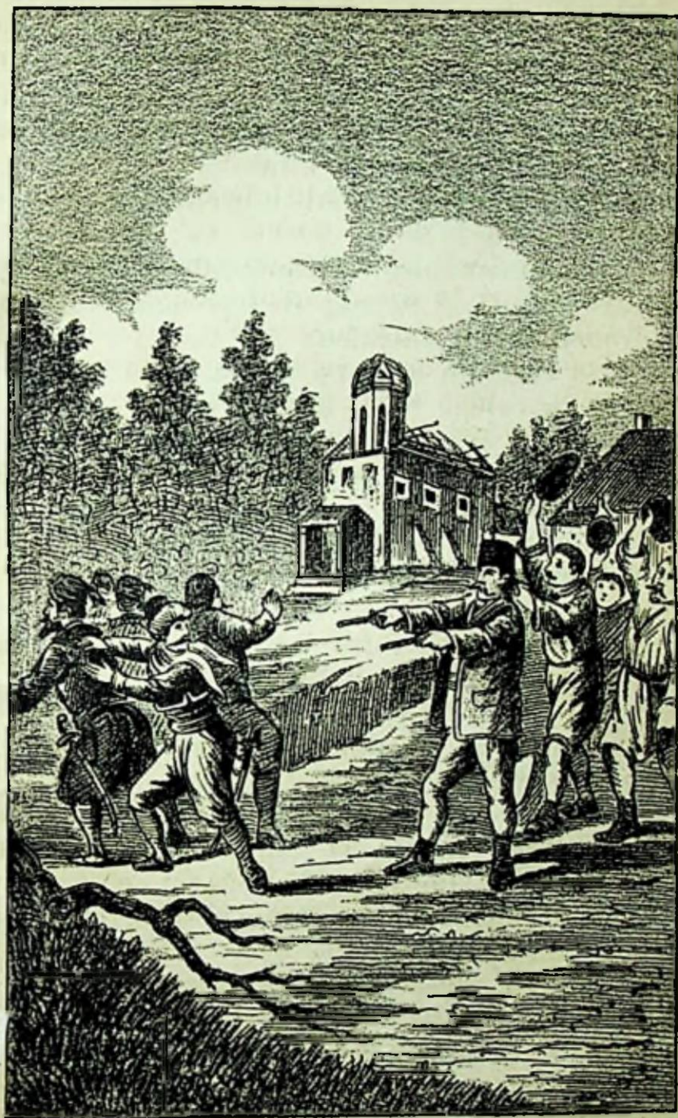
— V'am chemat, cinstițĭ boerĭ și prietinĭ să ne sfătuim despre multe păsurĭ ce bântue domnia nóstră și țéra ce domnim; maĭ întêiŭ despre mijlocul prin care să înlăturăm fără de rĕutate de lângă persóna nóstră ființa, pe care am fost nevoit s'o primesc sub numele de dómnă a mea într'un minut de primejdie și amețire cunoscut de Dumneavóstră, si apoĭ spre a ne sfătui în privința chipuluĭ prin care să stîrpim pe acel tâlhar îngrozitor, care a ajuns spaima țĕreĭ întregĭ. Aștept să soséscă Stavri și pe urmă să ne întrunim cu toțiĭ în camera Spătărieĭ și să ne adunăm tóte înțelepciunile și ispitirile la un loc spre a găsi un mijloc repede și puțin primejdios, prin care să dobândim stârpirea țĕreĭ întregĭ.

— Postelnicul Stavri, anunțà un copil de casă.

— Deschide ușile cămăreĭ tronuluĭ, rĕspunse Vodă, și lăsațĭ să între aceĭ ce ne așteptă. Să-ĭ urmăm și noĭ boerĭ, adăogà sculându-sĕ și îndreptându-sĕ spre una din ușĭ.

Pe când Vodă și boeriĭ întra pe ușa cea mare a săliĭ Tronuluĭ, pe altă ușe care comunica cu haremul, eși un om calcând în degete și închiḑênd ușa fără sgomot întocmaĭ ca o nălucă.

— Dați-vĕ părerile, iubițiĭ meĭ, adăogà M. Sa, oprindu-sĕ aprópe de tron, sfătuiți-vĕ maĭ întêiŭ și pe urmă luminați-mĕ și arĕtați-mĭ cum să vĕ fac pe deplin fericițĭ, cum să vĕ pot da maĭ multe averĭ și ghelilurĭ și cum să vĕ apĕr de tâlhariĭ aceia ce v'am dat?

Să trăiască Miu, să trăiască căpitanul haiducilor; mórte Grecilor. (pag 57).

— Să ne armăm cu mic cu mare, noĭ și slujitoriĭ noștri și să călcăm fără veste munțiĭ unde sĕ ascunde haĭta luĭ Miu, îșĭ dete părerea unul.

— Să punem preț mare pe capul asteĭ căpeteniĭ de tâlharĭ, obiectà altul.

— Să cumpĕrăm unul dintr'aĭ luĭ, zise al treilea.

— Să punem birurĭ și angarale grele pe sate ca să ni-l prindă și să ni-l dea pe mână viŭ saŭ mort, opină un al patrălea.

— Să formăm și noĭ o bandă de tâlharĭ, rĕspunse al cincelea, leită la năravurĭ și îmbrăcăminte ca a luĭ Miu, astă bandă să prade satele moșnenilor bogațĭ și pe boeriĭ pămêntenĭ, să sĕ împretinească cu ceata luĭ Miu, să sĕ pue chiar sub poruncile luĭ și odată, când le-o veni bine, să pue mâna pe el și să-l piardă; atuncĭ ceata luĭ sĕ va împrăștia și.... aceea ce acum întră în punga luĭ, atuncĭ va intra într'a nóstră.

— Bun pentru frate, rĕspunse Vodă, dar pentru soră?

— Pentru M. Sa dómna? murmurà uniĭ uitându-sĕ în juru-le cu frică.

— Nu e vorbă aci de dómnă, eŭ nu sunt însurat; o jucărie făcută la umbra unuĭ munte și nebine-cuvêntată de un arhiereŭ nu e cununie domnéscă recunoscută de Dumneḑeŭ. Prea sfinția sa Metropolitul mi-a spus'o.

— A avut dreptase Prea o sfinția sa, rĕspunse Stavri.

— Este o înclinare trecĕtóre, urmà Vodă, mi s'a urît cu acea înclinare; voiŭ să mĕ însor ca un domn; Domnul Moldoveĭ mĭ-a vorbit de fie-sa și de doŭĕ milióne de talere.

— Astă sumă nu e de lăpĕdat M. Ta, zise

un velit, învoiţi-vĕ stăpâne şi cât pe cealaltă..... mănăstirile nu sunt făcute de geaba.

— Pe lângă mănăstirĭ, întrerupse altul, maĭ sĕ întrebuinţéză pe la soróce nisce bĕuturĭ, care adórme şi nu deştéptă.

— Nu voiŭ să o omor, rĕspunse Vodă, dar voiŭ să i-sĕ ştérgă numele; staţĭ jos cinstiţĭ boerĭ şi chibzuiţĭ pănă să găsiţĭ un mijloc.

Aste cuvinte le zise îndreptându-sĕ spre tron ca să şédă pe el, dar suind o tréptă stătù în loc şi cu mirare luà după perna tronuluĭ un petec de pergament.

— Ce va să zică una ca asta? zise el! cine a pus astă hârtie pe tronul meŭ; vedĭ logofete Apostolache ce este scris pe ea?

Logofĕtul, după ce salută făcênd o profundă temenea, ceti cele următóre:

„Miu, Domnul codrilor, cumnatuluĭ sĕŭ Ştefan, Domnul oraşelor."

„Iubite cumnate,"

„Aĭ călcat multe din alcătuirile învoeleĭ nóstre şi îţĭ „daŭ cea dintêiŭ însciinţare; sĕracul sĕ prădéză, nevinova- „tul sĕ năpăstuesce, vĕduva şi sêrmanul sĕ apasă; bagă de „seamă căcĭ dacă nu veĭ face să înceteze unele ca astea, „Miu sĕ ţine de cuvênt, el are acum sub poruncile luĭ „20,000 de ómenĭ şi mâne 200,000; el sĕ bucură de mij- „lóce puternice, care ajung pănă în cămara de culcare a „M. Tale; păzesce-te, şi scuipă-ţĭ în sîn, căcĭ dacă acum te pedepsesc numaĭ prin pagubele ce-ţĭ voiŭ pricinui, te prevestesc că cu al doilea prilej voiŭ fi nemilos."

„Miu."

— Soră-sa l'a pus aicĭ, zise unul din boerĭ.

— Nu, soră-sa este dusă de doŭĕ sĕptĕmânĭ la o mănăstire de peste Olt, rĕspunse Vodă.

— Vre-un credincios al eĭ.

— Toţĭ sunt duşĭ cu ea. Comise numaĭ tu poţĭ a ne lămuri maĭ bine.

— Măria Ta, rĕspunse Comisul, scie bine că am încuiat tóte cămările haremuluĭ şi cheile le-am dat în mâna M. Tale, p'acolo n'a putut întra nimenĭ; asemenea nicĭ pe uşa cea mare care am descuiat'o înaintea Postelnicului Stavrache, nicĭ pe uşa pe unde a-ţĭ întrat M. V.; uşa despre harem, cum vedeţĭ este încuiată.

— Ciue dar a adus astă scrisóre? strigà Vodă supĕrat

— M. Ta, rĕspunse Comisul uitându-sĕ cu băgare de seamă la scrisóre, póte că dracul a adus'o după cum glăsuesce chiar astă carte. „Nu „te gândi cum am pĕtruns până aci, ḑice Miu, „nicĭ cum pot pĕtrunde orĭ unde; eŭ sunt dracul, „înainte-mĭ tóte uşile sĕ deschid."

— Póte să fie; ḑise unul scuipându-şĭ în sîn.

— Nu e de mirare, replicà altul făcêndu-şĭ cruce.

— Este maĭ tare decât puterea lovitureĭ nóstre! esclamà un al treilea clătind capul.

— Să răbdăm şi să ne supunem, urmà un al patrălea suspinând.

— Nu cred să fie aşa puternic, zise cu nĕcaz Vodă; să cercăm a-l lovi maĭ cu tărie căcĭ póte să eşim biruitorĭ.

— De prisos orĭ-ce cercare M. Ta, rĕspunse boeriĭ înfiorându-sĕ; a sĕ lupta cineva cu ómeniĭ, calea-valea, dar cu dracu!.... bîrr!....

— Fricoşilor, ripostà Ştefan cu dispreţ; eşiţĭ nu maĭ am nevoe de voĭ; mĕ voiŭ scăpa eŭ de el cum voiŭ sci şi aceea ce voiŭ câştiga nu voiŭ maĭ împărţi cu voĭ.

Boeriĭ surîseră cu neîncredere aud̦ind astă amenințare și eșiră binișor din palat.

— Doŭă milióne! să perd̦ doŭă milióne talere? strigă Vodă rĕmâind singur, apoĭ să rĕmâĭ și cu o iubire stinsă pentru vecie! nu sĕ póte; Miule fi om, orĭ drac, nu-mĭ pasă, eŭ tot te voiŭ birui.

VIII.

Florica.

În timp de 2 lunĭ Dracul, saŭ maĭ bine Miu, care singur în persónă pusese pe scaunul domnesc primul avertisment, ca unul ce avea un al doilea esemplar din tóte cheile surorii sale, s'a ținut de vorbă; a prădat și jefuit tóte bunurile domnescĭ ce-ĭ căd̦useră în mână, a răpit toțĭ baniĭ ce sĕ adusese la curte de sameșĭ și vistieriei după lude și alte dăjdiĭ, a călcat tóte nămestiile Comisieĭ cele maĭ bine apĕrate și a trecut sub foc și sabie tot ce a fost maĭ iubit de către Cehan și consilieriĭ sĕĭ. Vodă însă, nu șĭ-a schimbat purtarea, n'a încetat d'a apĕsa și împila biata sĕrăcime și nu a consimțit a pune frêŭ abusurilor și strâmbătăților.

Un țipet de gróză eșia din tóte pepturile, un suspin de durere din tóte inimile: nu era Român, bogat saŭ sărac, care să nu sufere vr'o nedreptate din partea guvernuluĭ și a Grecilor luĭ; părea că sunase ora cea din urmă a acesteĭ țĕrĭ atât de binecuvêntată de Dumned̦eŭ și așa de maltratată de ómenĭ.

Afară de acest flagel sĕ adăogă încă unul: órde întregĭ de Turcĭ, de Bulgarĭ și Arnăuțĭ comandațĭ de câte o căpetenie treceaŭ Dunărea, je-

fuiaŭ şi robiaŭ pe locuitoriĭ din vecinătate şi apoĭ treceaŭ dincolo încărcaţĭ de vite şi sclavĭ fără să fie apăraţĭ de ómeniĭ stăpânireĭ. Aceştia nu numaĭ vedeaŭ şi tăceaŭ, dar şi le daŭ ajutor ca să dobêndească har înaintea prea Puternicilor Paşele după lângă Dunăre. Nenorocitul ţĕran spăĭmêntat de aceste călcărĭ sărăcitóre şi omorîtóre începuse a năpusti casă, câmp şi orĭ-ce avere ca să-şĭ scape viaţa sa şi a familiĭ sale prin prăpăstiile munţilor; dar nicĭ acolo nu găsea pace! Aci era globit de strângĕtorul de lude, aci jefuit de către bande de pârcălabĭ mincinoşĭ, care îĭ despoiaŭ pe faţă ziŭa nămiezea mare cu legea în mână, aci prădat de nenumĕrate bande de hoţĭ, hoţĭ în puterea cuvêntuluĭ, care ucideaŭ şi despoiaŭ până la piele pe sĕrac şi bogat, pe Român şi pe străin, şi sub numele luĭ Miu, comiteaŭ cele maĭ marĭ nelegiuirĭ. Din aste bande, unele eraŭ subvenţionate de grecime şi compuse din tot ce a avut Bulgaria şi Turcia maĭ înjosit şi maĭ fără de lege, iar altele jefuiaŭ pe comptul lor şi eraŭ compuse din streinĭ, care vĕḑênd că dincoa de munţiĭ lor e sat fără cânĭ, eĭ trecuse ca să sĕ plimbe fără ciomag. O panică oribilă domnia pretutindenĭ! Sêrmana Românie devenită prada tuturor veneticilor, ajunsese să fie apărată numaĭ de o mână de ómenĭ: de banda luĭ Miu, o ceată de haĭducĭ.

Ce făcea guvernul? Ce făcea boeriĭ ţĕreĭ? Ce făcea poporul? Guvernul ca străin, nedurându-l inima de păsurile ţĕreĭ, bea, mânca şi subsemna ordine peste ordine scornitóre de imposite; boeriĭ, ca totd'auna după obiceiul lor, năpustise ţéra pe mâna grecilor şi îşĭ risipea imensele lor averĭ stăruind pe lângă curţile streine, ca să do-

bêndească tronul ţěreĭ prin banĭ şi intrige şi poporul, sêrmanul! el nu scia ce să facă, încătrăŭ să apuce şi unde sě adăpostéscă, de câte nevoĭ eraŭ pe capul sěŭ; în inima sa abătută de atâtea suferinţe, sě stinsese maĭ tot simţĕmêntul omenesc.

În acel timp de grózǎ citat de istoricĭ între cele maĭ oribile din câte aŭ fost, rĕmăsese numaĭ un cap şi câte-va braţe, care să apere pe Românĭ de urgia streinilor şi a creaturilor lor, un om, care n'avea nicĭ sciinţă nicĭ capacitatea unuĭ conducĕtor, şi nu dispunea de mijlóce legale spre a practica acea curagiósă apĕrare! Însă acel om, acele braţe eraŭ în destul de puternice ca să pue pe gândurĭ pe puterniciĭ ḑileĭ şi pe aceia ce eraŭ toleraţĭ d'a comite fără-de-legĭ, pentru că domnia în consciinţa lor o credinţă nestrămutată că-şĭ făceaŭ datoria de bunĭ Românĭ. De multe orĭ numele luĭ Miu a oprit pe Ştefan a dicta vre-un noŭ ordin apăsător, de multe orĭ spaima luĭ Miu a înfrânat lăcomia Grecilor, de multe orĭ fantoma luĭ Miu a înfiorat pe ucigaşiĭ poporuluĭ şi i-a silit să redea aceia ce jefuise prin îngrozire şi împilare. Pe fie-care zi sě auḑia cumcă un sat călcat şi împresurat de bande de incursorĭ streinĭ, a fost mântuit de Miu şi ómeniĭ luĭ, carĭ ca o furtună venită din senin, aŭ căḑut peste împresurătorĭ şi i-a risipit ca p'o colónă de fum; pe fie-care zi sě ducea vestea că un oraş a fost scăpat prin Miu de o numĕrósă ceată de streinĭ vagabonḑĭ; pe fie-care zi sě împrăştia scirea că prin Miu s'aŭ alungat mulţĭ perceptorĭ mincinoşĭ, care cădeaŭ năpaste pe vre-o plasă din ţérǎ spre a îmbogăţi cine scie pe ce influent al zileĭ; de multe orĭ chiar ómeniĭ Domniiĭ aŭ fost opriţĭ de Miu d'a comite abusurĭ şi escesurĭ.

Astă conduită nedemnă de un hoţ, a căreĭ misiune e d'a face numaĭ rĕŭ şi strâmbătaţĭ, atrase asupra neînţelesuluĭ cap de haĭducĭ, ura tuturor acelora ce sĕ temeaŭ de el. Greciĭ, ordele incursorilor de peste Dunăre, bandele de tâlharĭ îşĭ dete cu toţiĭ mâna ca să piardă pe acest om, care le causa multe neajunsurĭ. Ceĭ puternicĭ din Bucurescĭ, să jurară a-l nimici cât maĭ curênd şi maĭ curênd a pune în lucrare ceea ce hotărîse la svatul din sala tronuluĭ, fiindcă poporul Român începuse a sĕ agita în toropeala somnuluĭ sĕŭ şi a da semne de o curêndă deşteptare. Din multe părţĭ ale ţĕreĭ începù a sĕ audi murmure de nemulţămire şi cercărĭ de resistenţă; aste simtome provocate în general numaĭ de ómeniĭ luĭ Miu, care din ce în ce îşĭ înmulţia forţele, era demne d'a nelinisci pe aceia ce voiaŭ ca Româniĭ să dórmă în etern spre a putea să fie esploataţĭ în voe.

Miu sĕ informà de tóte manoperile inimicilor sĕĭ şi de cualiţiunea lor secretă, şi, ca să le dejóce planurile, sĕ decise a da fie-căruia inimic pe neaşteptate şi succesiv câte o lovitură ţépănă. Ştefan fù pus maĭ întêiŭ de toţĭ pe listă.

Pe când Miu discuta cu ceĭ maĭ intimĭ camaradĭ aĭ sĕĭ planul prin care sĕ ajungă la scop, Curtea luĭ Ştefan Vodă sĕ muta din capitală la una din moşiile Măriĭ Sale şi petrecea în veseliĭ de tot felul la umbra unor ziduri ţapene ca de fortăreaţă ce încunjuraŭ un palat de vară. [illegible] palat era terminat de curênd prin nenum[illegible] braţe de Românĭ, care fusese luate de beil[illegible] fusese durat, fortificat cu parapeturĭ gróse şi şanţurĭ adêncĭ dinadins, ca să serve domnitoruluĭ de refugiŭ în timpurĭ grele; arta însă a unor archi-

tecţĭ faimoşĭ, sciuse a da solidulưĭ o eleganţă demnă d'a goni urîtul din sufletul unuĭ prisonier. Eleganţa architectureĭ şi frumseţea grădinilor ce o încunjura sĕ întreceaŭ între ele pentru ca să facă pe omul, care era acolo să sĕ crează în mijlocul paradisuluĭ. Cu cât sânge o maĭ fi fost frămêntat varul ce cimenta pĭetrile şi cărămiḑile asteĭ zidirĭ! cu câte sudorĭ or fi fost udate florile şi arboriĭ, cu câte lacrime o fi fost amestecată apa ce cădea din basinurĭ în plóĭe de diamant!

Vodă într'una din primele zile de tómnă ale anuluĭ 1765, sta într'o rînă pe o sofa ce era aşezată într'un cochet chioşc dintr'un desişĭ al grădineĭ şi bênd cafea şi fumând dintr'un lung ciubuc, vorbea cu Stavrache cam în modul următor:

— Nu te-aĭ maĭ dus postelnice pe la Ţarigrad, să afli ce sĕ petrece p'acolo? Aĭ părăsit capuchehaiatul de când am venit eŭ în ţéră şi abia odată aĭ maĭ dat p'acolo, nu scim ce o fi zicênd visirul şi paşalele de noĭ.

— Măria Ta, rĕspunse favoritul, să n'aibĭ teamă de vizir şi paşale, eĭ sunt ca rótele caruluĭ: nu scârţăe câtă vreme sunt unse. M. Ta, îţĭ împlinescĭ datoria cât sĕ póte de bine, pentru ce să maĭ murmure?

— Maĭ sciĭ pentru ce? ce e drept plocónele şi bacşişurile sĕ împart la Constantinopole cu grămada; mĕ ţine maĭ bine de 20,000 de pungĭ pe fie-care an, însă Turcul e lacom şi nemulţămitor, vinde pentru un preţ maĭ mare pe acela ce îl îmbuibă cu maĭ multe bunătăţĭ.

— Fiĭ pe pace M. Ta; nicĭ-odată nu póte da cel ce umblă cu jind pe lângă stup maĭ mult decât cel ce are stupul în mână.

— Aşa e, dar maĭ sunt nădejdele şi făgăduelele.

— Turcul scie proverbul mojicilor de Românĭ; maĭ bine adĭ un oŭ decât mâne un boŭ şi sĕ ţine de el!

— Să dea Dumnedeŭ, dise Ştefan suspinând însă, nu sciŭ de ce, de câtă-va vreme mi-sĕ bate ochiul stâng, care mĭ-a băgat o frică în inimă de mĕ face să visez fel de fel de bazagoniĭ înfiorătóre.

— Jucăriĭ d'ale nopţiĭ stăpâne.

— Nu sciŭ ce să cred, însă drept îţĭ spuiŭ, mĭ-e frică c'o ajunge până la Sultanul murmurile acestor nemulţămiţorĭ de Românĭ şi mĭ-o aduce asupra capuluĭ vr'o urgie neaşteptată.

— Nu te teme de nimic din acea parte stăpâne; cât veĭ avea banĭ, Turciĭ sunt mieĭ.

— Oh! pentru ale sătura lăcomia şi a scăpa de vremurĭ rele, am făcut ce am făcut până acum spre a aduna banĭ. Credĭ că dacă n'aşĭ fi fost silit de astă nevoe, m'aş fi purtat aşa de rĕŭ cu locuitoriĭ acesteĭ ţĕrĭ, care m'aŭ înălţat şi îmbogăţit? Nu, din potrivă m'aş fi silit să fiŭ iubit de el, cel puţin cât este Miu.... un tâlhar!....

— Să părăsim aste gândurĭ, stăpâne, dise confidentul sculându-sĕ repede după divanul pe care sta; ele sunt prea posace, v'a întristat faţa; să vorbim maĭ bine de altceva, spre pildă de sora ăstuĭ haĭduc.

— De Florica! de Dómna mea?

— Dómna M. Tale! esclamà rîzênd Fanariotul.

— La dreptul adevĕr e Dómnă, dise Vodă oftând, şi ar avea drept, sêrmana fată, să pórte ăst nume în faţa lumiĭ întregĭ, căcĭ mĕ iubesce şi numaĭ eĭ datorez viaţa.

— Şi mórtea tot eĭ o datoraĭ dacă frate-sĕŭ voia să te piardă, căcĭ ea ne-a vêndut.

— Nu sĕ scie, hoţiĭ a prins'o pe drumul mare fără s'o cunóscă.

— Să cunósce stăpâne că tot o iubescĭ, căcĭ îĭ credĭ tóte poveştile ce-ţĭ spune; eŭ în locul M. Tale, aş avea teamă să iubesc o soră de hoţ, prin mijlocul căria póte a întrat superstiţia în boerĭ că frate-sĕŭ e însuşĭ dracul.

— Tacĭ gură rea, ḑise Vodă cu óre-care umor; ce putea ca să facă din Rîmnic în Bucurescĭ?

— Ce nu sĕ póte să facă o şoĭmană de muere hotărîtă ca ea?

— Tacĭ, îţĭ ḑic, repetà stăpânul sĕŭ puindu-ĭ mâna la gură; iat'o că vine încoa; am maĭ spus odată că nu pot să mĕ despart de dênsa, nu pot să trăiesc o zi fără s'o vĕd, am prins slăbiciune de ea, prin urmare voiŭ să n'o mâhnesc, ci s'o socotesc, dacă nu ca p'o dómnă, cel puţin ca p'o ţiitóre.

Pe când Vodă şi confidentul sĕŭ termina acest dialog, Florica strecurându-sĕ cu un pas uşurel printre boşchete şi florĭ, ajunse la feréstra chioşchiuluĭ şi apucând capul soţuluĭ sĕŭ între mânĭ îĭ depuse pe frunte o sărutare înfocată şi apoĭ îĭ zise:

— Măria Ta, căpitanul arnăuţilor vĕ caută pretutindenĭ ca să vĕ spue ceva.

— Şi a găsit un copil de casă frumos ca tine, zise Vodă suriḑênd, ca să-şĭ spue dorinţa luĭ? de când aĭ întrat sub poruncile mareluĭ Comis, frumósa mea porumbiţă?

— De când este trebuinţă d'a sĕ priveghia asupra zilelor M. Tale maĭ mult ca orĭ când, rĕspunse sora luĭ Miu, cuprinḑênd mânile luĭ Ştefan cu micele şi grăsuliele eĭ mânĭ.

— Ce fel? strigà Vodă suriḑênd şi înfiorân-

du-sĕ deodată, are vre-un amestec cu viaţa mea acel raport al căpitanuluĭ meŭ?

— Da, aşa zise el, rĕspunse Flórea.

— Să vie încoa ca să aflu în ce grozavă primejdie sĕ află bietul meŭ cap? zise Vodă rîḑênd.

— Nu rîde, M. Ta, nu rîde, strigà amanta luĭ cu aprindere; nu te juca cu o viaţă care îmĭ este atât de scumpă.

— N'aĭ teamă, copilă, rĕspunse iubitul eĭ mângăind'o pe cap; voiŭ lua orĭ-ce mĕsurĭ de apĕrare ce veĭ crede tu că sunt de cuviinţă.

După câteva minute căpitanul arnăuţilor era înaintea luĭ Vodă.

— Ce voeştĭ? ḑise Ştefan ofiţeruluĭ, scoţênd imomeaua ciubucului din gură şi încruntând sprâncenele.

— M. Ta, un trimis al spătaruluĭ Spanopolu aşteaptă împreună cu 100 lefegiĭ în dreptul poduluĭ cetăţueĭ porunca d'a intra înăuntru.

— Ce vrea el şi ómeniĭ ce-l însoţesc? replicà domnul aruncând o ochire spre Stavrache.

— Voesce, M. Ta, să fie înfăţişat înaintea M. Tale, spre a-şĭ îndeplini sarcina ce i-a încredinţat marele Spătar.

— Pórtă cu dênsul vre-o scrisóre? întrebà Capuchehaiaoa.

— Da.

— Să aducă scrisórea aci şi să aştepte nouĭ poruncĭ.

— Spune că are poruncă d'a o da singu[r] [în] mânile Măriei Sale.

— Să vie încoa singur, rĕspunse Vodă[,] [iar] însoţitoriĭ luĭ să aştepte afară.

Ordinul domnesc fù esecutat şi curierul Spătaruluĭ, fù întrodus înaintea luĭ Vodă.

— Ce aĭ să-mĭ spuĭ? ḑise acesta, reluând imomeaoa ciubuculuĭ între dinţĭ.

— Măria Ta, rĕspunse noul venit, care era un oştean înalt la statură cu faţa pârlită de sóre şi cu pĕrul peste tot albit de anĭ, îngrijitóre vorbe sună prin oraş; vrăşmaşiĭ Mărieĭ Tale şi prieteniĭ Ghiculescilor aŭ început să ridice capul din pulberea unde zăcea de maĭ bine d'un an şi să scótă la ivélă vorbe rĕsvrătitóre.

— Astfel e învĕţul nemulţumiţilor scoşĭ din pâne, ḑise într'un mod sentenţios Stavrache.

— Aĭ să-mĭ spuĭ altceva? întrebà Ştefan.

— Da, Măria Ta, sĕ vorbesce cu încredinţare că s'ar fi plătit capul Măriei Tale de cătră rudele boerilor isbiţĭ de dreptatea Măriei Tale şi că ucigaşiĭ nu sunt departe de Măria Ta!

O tresărire nervósă trecù prin corpul Flóreĭ, când auḑi aceste cuvinte.

— Alt? întrebà Ştefan fără a sĕ arăta că sĕ turbură.

— Nimic decât astă scrisóre, rĕspunse curierul închinându-sĕ şi înmânând luĭ Stavrache o epistolă sigilată.

— Căpitane Grivas, ḑise Vodă adresându-sĕ cătră căpitanul arnăuţilor, du-te de ospĕtează pe noul venit după cuviinţă şi aşteptaţĭ în spătărie până ce vĕ voiŭ chema. Căpitanul sĕ supuse şi după ce eşiră ceĭ doĭ căpitanĭ, Vodă zise postelniculuĭ:

— De cine este scrisă pisania?

— Pe înveliş este scrisă cu însuşĭ condeiul luĭ Spanopolu, rĕspunse postelnicul, asemenea şi pecetea e tot a luĭ.

— Bine cetesce.

— „Măria Ta, citi Stavrache pe epistola ce-

„desfăcù, o mare primejdie atêrnă asupra sfân„tuluï cap al M. Tale; am descoperit cu siguripsenie, că arnăuţiĭ ce păzesc cetăţuia cu căpitan „cu tot, sunt vênduţĭ luĭ Scarlat Ghica, care um„blă să răpéscă tronul M. Tale; dovedile le voiŭ „aduce eŭ însumĭ îndată ce m'oiŭ vindeca de bóla „ce mĕ ţine în pat. N'am încredinţat nimuruĭ taina „decât căpitanuluĭ ce vĕ aduce astă carte, fiind-că „nu puiŭ temeĭ de bună credinţă în nimenĭ afară „de el. Dacă voiescĭ ca cel rĕŭ să nu iasă birui„tor, poruncesce d'a scóte din cetate pe toţĭ ar„năuţiĭ, saŭ d'aĭ pune la închisóre şi orânduesce „în locul lor, ca să te păzéscă pe noiĭ veniţĭ cariĭ „sunt aleşĭ din ceĭ maĭ credincioşĭ supuşĭ aĭ tro„nuluĭ M. Tale."

„Al M. Tale prea supusă slugă
„Spătaru *Spanopolu*."

— Ce părere îţĭ daĭ arhon Postelnice? întrebà Vodă privind scrisórea ce luase din mâna confidentuluĭ sĕŭ.

— Acéstă carte este în întreg scrisă de Spanopolu, şi spătarul este cel maĭ credincios din slujitoriĭ M. Tale.

— Nu l'o fi muşcat şarpele de inimă să dea mâna cu vrăşmaşiĭ meĭ?

— M. Ta, este cu neputinţă, rĕspunse Stavrache cu aprindere; maĭ lesne aş crede că arhanghelul Gavril va lăsa pe Dumnezeŭ spre a-şĭ da cótele cu Luţifer, decât Spanopolu să lase pe Măria Ta spre a sĕ uni cu aĭ luĭ Ghica.

— Mĭ-e témă să nu sĕ adeveréscă o zicătóre vechie Românéscă: corb la corb nu scóte ochiĭ, dise Ştefan adêncindu-sĕ într'o melancolică reflecţiune, şi altul latinesc care nu prea spune lucrurĭ frumóse despre credinţa grecéscă (Fides graeca nulla fides).

— Mĕ jur pe capul meŭ, rĕspunse Fanariotul cu nĕcaz, că una ca asta nu sĕ va întêmpla. Grecii te iubesc ca pe un grec, fiind-că şi M. Ta i-aĭ iubit pe eĭ şi ceĭ maĭ mulţĭ te cred fiŭ al Fanaruluĭ după mila ce aĭ avut pentru eĭ....

— Şi ura ce am arĕtat pentru fraţiĭ meĭ de un sânge, nu este aşa? replică domnul surîdênd cu amărăciune; aŭ dreptate să mĕ iubéscă eĭ şi să mĕ urască ceştilalţĭ; născut şi crescut în Fanar; am uitat că tată-mĕŭ a fost Moldovén născut pe apa Rachoveĭ, prin urmare sunt Grec; Greciĭ trebue să mĕ iubéscă; mĕ încred ţie; tu m'aĭ suit pe tron, nu mĕ voiŭ plânge dacă mĕ voiŭ coborî prin tine. Tu să daĭ sémă de bine saŭ de rĕŭ. Chiamă-ţĭ pe căpetenia arnăuţilor şi pe noul venit.

Până să-şĭ împlinéscă ordinul ce primise, Stavrache ḑise:

— Mie mi-sĕ pare că n'ar fi bine să ne luăm după părerea ce-şĭ dă spătarul, pentru a ne scăpa de astă ceată rĕsvrătitóre; prin numĕrul lor eĭ pot sparge uşile uneĭ temniţe, dacă i-aş închide şi ne-ar împresura frumuşel cetăţuia, dacă i-am da afară cu urgie; maĭ bine e să-ĭ trimitem la Bucurescĭ cu cinste fără a ne arĕta că bănuim ceva.

Vodă aprobà acéstă procedare ca una ce conţinea mult tact, şi când căpitanul sĕ înfăţişà împreunà cu soţul sĕŭ de arme făcù semn luĭ Stavracoglu să vorbească şi acesta luând cuvêntul ḑise:

— Căpitane, temerile Dumitale aŭ fost lipsite de temeiŭ; din potrivă ne vin sciri vestitóre de pace prin cartea ce ni s'a trimis dela Spătărie. Măria Sa, înduratul nostru Domn, în minutul în care a primit aşa veste veselitóre, voesce a rĕsplăti cu dărnicie pe ceĭ ce i-aŭ slujit cu credinţă.

Dumneata și arnăuții de sub Dumneata sunt ceĭ dîntêiŭ, care sĕ vor bucura de harul Măriei Sale. Ceata Lefegiilor, care a sosit cu vestitorul din Bucurescĭ, sĕ va opri aci ca să vĕ ție locul, iar Dumneavóstră vețĭ merge în oraș spre a vĕ îndulci de bine-facerile odihneĭ și folosul feluritelor chiverniselĭ ce vĕ sunt hărăzite. Să trăiască M. Sa.

— Trăiască Măria Sa! strigà căpitanul cu entusiasm, neputându-șĭ ascunde bucuria ce simția d'a sĕ întórce în capitală și d'așĭ vedea de chiverniselele hărăzite de domnie, cum s'a esprimat Postelnicul.

O oră și câte-va minute după acésta, o surlă și o tambură a anunțat locuitorilor din cetățue, că arnăuțiĭ aŭ eșit dintre zidurile eĭ și lefegiĭ aŭ întrat în locu-le.

A treia zi cam pe sub seară, sórele sfinția după un nor ca arama roșită și un vênt ușor sufla printre frunzele ce începuse a îngălbini; Ștefan gonit de o rĕcóre cam umedă din chioșchiul sĕŭ favorit, sĕ retrăsese în iatacul selamniculuĭ sĕŭ și fuma în linisce uitându-sĕ după turbiliónele de fum ce eșia din gura sa și amestecând cu dênsele nisce gândurĭ și maĭ fugitive decât dênsele. Era singur și o tăcere lină și adormitóre îl ajuta ca să rătăcéscă cu mintea în haosul închipuirilor. Pe când era maĭ mult adêncit în aste visurĭ de om deștept, un ușor sunet de pasurĭ pĕtrunse până la urechile sale și-l făcù să-șĭ abată vaga-ĭ privire din direcțiunea rotilațiunilor de fum spre direcțiunea uneĭ ușĭ; înaintea luĭ era un om, ba nu, o umbră, o fantasmă, geniul sĕŭ cel rĕŭ, dracul, Miu haĭducul în haine de căpitan de slujitorĭ. Singură astă vedenie fù în stare să gonéscă tóte celelalte vedeniĭ imaginare și să facă pe Vodă

să sară după sofa pe parchet drept în picióre. Instinctiv mâna sa sĕ îndreptà spre brîŭ unde repausa un junghiŭ cu doŭĕ ascuţişurĭ, însă stafia sa persecutóre după ce făcù doĭ paşĭ spre el sĕ opri şi îĭ ḑise într'un chip despreţuitor:

— Nu te osteni, voĭnicule, d'aţĭ căuta arma; ea nu póte apĕra pe ceĭ învăscuiţĭ în rele cum eştĭ tu; sus în cer a sunat ceasul tĕŭ cel din urmă, ceasul rĕsplătireĭ; voia celuĭ de sus sĕ va împlini cu tóte armele şi sbiriĭ tĕĭ. Cum ţĭ-am maĭ zis eŭ sunt dracul, nicĭ o armă nu mĕ póte rănì.

— La mine căpitanul meŭ, la mine lefegiĭ meĭ, strigà Vodă retrăgêndu-sĕ într'un colţ cu desasperare şi lipindu-sĕ de perete ca să sĕ pótă apĕra cu înlesnire.

Un hohot de rîs rĕspunse astuĭ apel, hohot eşit din peptul luĭ Miu.

— Chemĭ pe căpitan şi pe lefegiĭ? ḑise el cu ironie; vreaĭ să-ĭ veḑĭ? iată-ĭ.

— După ce pronunţà aste cuvinte scóse din buze un rĕsunător fluerat şi apoĭ ḑise:

— Privesce.

Cele treĭ uşĭ ce comunica cu iatacul sĕ deschise şi apărù în cadrul lor o trîmbă compactă de ómenĭ armaţĭ carĭ purtaŭ costumele lefegiilor şi căciulile haĭducilor şi care ţineaŭ săbiile destecate gata d'a reteza capul luĭ Ştefan. Nefericitul principe, cunoscênd în trăsurile acelora ce-l amenința cu armele, fisionomiile credincioşilor luĭ apărătorĭ, îşĭ puse mânile la ochĭ murmurând:

— Sunt perdut.

— Da, aşa e, aĭ dreptate rĕspunse Miu; te-aĭ recunoscut singur vrednic d'o pedeapsă perḑĕtóre, veĭ suferi-o fiind-că n'aĭ voit a te abate din calea ce aĭ apucat. M'aĭ luat ântêiŭ drept un hoţ prost.

și te-aĭ învoit cu mine ca un hoț prost, nu te-aĭ ținut de învoială; m'aĭ recunoscut apoĭ de un om care sunt ceva maĭ mult ca atât, ți-am arĕtat calea ce aĭ jurat să urmezĭ, n'aĭ urmat'o și aĭ voit să fi al Grecilor și vrășmaș al Românilor. Înainte d'a sci cum îșĭ vor arĕta ura Româniĭ, să-țĭ spun cum îșĭ arĕt iubirea Greciĭ: Spătarul sĕ plimba însoțit de câțĭ-va d'aĭ luĭ împrejurul Bucurescilor; venia mi-sĕ pare dela o petrecere câmpenéscă; eŭ am pus să mi-l aducă în pădurea Căldărușanilor unde conăcisem cu ceata mea și porunca mea s'a împlinit fără ostenélă. Cum l'a poftit, arĕtându-ĭ gura unuĭ pistol, să scrie scrisórea ce țĭ-am adus eŭ sub chipul de bĕtrân căpitan, el fără să zăbovéscă țĭ-a scris cartea aceea care te-a dat întreg în mâna mea. Un Român nu făcea ce a făcut el; murea și pe stăpânul sĕŭ nu vindea; cu tóte astea, tu sânge de Român, fugĭ de Românĭ maĭ amarnic ca un străin! numaĭ mórtea este mântuirea ta.

— Omóră-mĕ, strigà Vodă cu resignațiune, eŭ îmĭ voiŭ spăla pĕcatele mele, iar tu ucigașule nu veĭ îndeplini gândurile tale; eŭ voiŭ muri și în locul meŭ sĕ va pune tot un strein și de inimă și de sânge și așa va urma în veciĭ vecilor spre ciuda tuturor celor cu capete secĭ ca d'al de tine.

— Ce o fi maĭ apoĭ e tréba viitoruluĭ, tu să-țĭ primescĭ drépta rĕsplătire, zise Miu întindênd spre Ștefan gura pistoluluĭ sĕŭ.

— Oprescе-te frate, strigà o voce de femeie la spatele sĕŭ, nu te atinge de dênsul, el e soțul meŭ.

— Dă-te la o parte femeie, strigà Miu, smăcind cu brutalitate brațul ce sĕ agățase de brațul luĭ cel armat; ce tot îmĭ staĭ în cale și-mĭ

oprescĭ braţul orĭ de câte orĭ voesc să îndeplinesc voinţa luĭ Dumnezeŭ? La furcă, iar nu aicĭ este tréba ta.

— Datoria mea, rĕspunse Flórea, acoperind cu corpul sĕŭ pe Ştefan şi uĭtându-sĕ cu mândrie spre fratele eĭ, este d'a fi acolo unde primejdia amerinţă pe bărbatul meŭ; lasă arma jos saŭ fi de doŭĕ orĭ ucigaş.

— Nenorocit'o! ce facĭ? zise Miu lăsând arma în jos, ăst om nu este vrednic de nicĭ o milă.

— Nu-mĭ pasă, rĕspunse ia, este bărbatul meŭ.

— Ast om, urmà haĭducul cu căldură, a sĕvêrşit tóte nelegiuirile; a nedreptăţit vĕduvele şi sêrmaniĭ, a jefuit sĕrăcimea, a ucis nevinovăţia, a despoiat chiar mănăstirile; Dumnezeŭ şi ómeniĭ l'aŭ osândit.

— Nu sciŭ eŭ, urma ea a rĕspunde, el e soţul meŭ; dacă o fi să móră el, mor şi eŭ.

— De nu va muri el, voiŭ muri eŭ.

— Dumnezeŭ aibă milă de tine, frate, însă de bărbatul meŭ eŭ nu mĕ despart pe viaţă saŭ pe mórte.

— Ticălóso! strigà indignat haĭducul; voescĭ maĭ bine să mor eŭ, fratele tĕŭ, care te-am iubit aşa de mult şi te-am ajutat scoţêndu-te din nămolul ruşineĭ, în care te aruncase acest om?

— Acésta e datoria femeiĭ d'a uita tot pentru bărbat.

— Femeia e totdéuna póle lungĭ şi minte urtă, ḑise Miu ridicând din umere cu ciudă; ıĭ eştĭ soră n'am ce-ţĭ face; sciŭ că mâne ăst ı, care pănă azĭ a ascuns de lume numele de soţie ce porţĭ, te va face să verşĭ lacrămĭ cât pumnul, dar ce-mĭ pasă? asta îţĭ va fi pedeapsa ta. Ştefane îţĭ hărăzesc şi de astă dată viaţa, dar c'o

îndatorire: Greciĭ te-a dat pe mâna mea fără teamă de pĕcat; dămi-ĭ şi tu mie măcar o ḑi, căcĭ de nu, uite, pe legea mea de haĭduc mĕ jur, uit că am soră şi vĕ arḑ pe amêndoĭ în ăst palat ca pe nisce şórecĭ.

— Ce vréĭ dela mine? întrebà Ştefan cu o voce întunecósă.

— Puţin lucru, să scri şi să iscălesc un hrisov ce-ţĭ daŭ eŭ şi să staĭ fără să crâcnescĭ închis în locul unde te voiŭ încuia eŭ.

După ce ascultà cuprinsul ce vrea a-ĭ dicta Miu, faţa luĭ Racoviţă sĕ iluminà de o rază de bucurie infernală ca cum ar fi simţit satisfacţia rĕsbunăriĭ şi după aceea scrise şi subsemnà cu grăbire hrisovul şi apoĭ ḑise:

— Sunt prinsul tĕŭ, unde mĕ ducĭ?

— Te las aicĭ, în camera ta.

— Rĕmâĭ şi eŭ aicĭ, căcĭ nu voiŭ să mĕ despart de dênsul strigà Flórea, lipindu-sĕ de soţul sĕŭ.

— Fă cum vréĭ, rĕspunse Miu.

După ce Vodă sĕ închise în camera sa şi patru slujitorĭ rĕmase de pază la uşe, Miu chemà pe unul din ómeniĭ sĕĭ şi-ĭ ḑise:

— Mustăţe-o pănă mâne séră să fi în Bucurescĭ şi să daĭ astă carte spătaruluĭ ca din partea luĭ Vodă.

— Într'o clipă mĕ schimb în cel maĭ împeliţat copil de casă, rĕspunse Mustăţia, luând scrisórea.

IX.
Pădurea Vlăsieĭ.

Spătarul Spanopolu îndată ce primi scrisórea domnéscă dată luĭ chiar printr'un copil de casă

— Însă de bărbatul meŭ nu mĕ despart pe viaţă şi pe mórte.

(Pag. 77 .

al Măriei Sale, trimise îndată veste la toțĭ boeriĭ ceĭ fruntașĭ ca să vie în grabă la dênsul căcĭ are să le comunice ceva important. Boeriĭ alergară spărioșĭ la spătărie credênd că are sĕ afle vr'o veste rea și le veniră inima la loc și rîseră singurĭ de frica lor aflând cumcă Vodă îĭ poftea să purceadă chiar de a doŭa zi cu cocónele și duducele lor la palatul de véră al Măriei Sale, ca să ia parte la serbarea strălucitóre ce sĕ va da peste treĭ zile în onórea logodneĭ sale cu fiica luĭ Scarlat Vodă Ghica, fost domn al Moldoveĭ.

— Am scăpat de Miu și de soră-sa; strigà comisul Spiridon bătênd din palme plin de bucurie.

— Și de frica d'a fi jefuițĭ în cămările nóstre, replică Spanopolu; acu Ștefan o să-șĭ deschidă ochiĭ și să ia mĕsurile cuviinciόse spre a da perdăriĭ pe acest tâlhar primejdios, fără să maĭ aibă lângă el p'aceia ce ne nimicnicesce tóte alcătuirile nóstre dându-le de gol frateluĭ sĕŭ.

— Ce e de făcut acum? întrebà unul din boierĭ.

— Să ne pregătim în grabă ca mâne în zorĭ să fim cu toțiĭ gata de ducă.

— Să ne luăm și nevestele?

— Maĭ e vorbă? o să fie și petrecere mare; a venit din Moldova o sumă de boerĭ și de cocóne; ce vrețĭ să ne lăsăm noĭ maĭ pe jos de eĭ?

— Nu, ferέscă Dumnezeŭ.

— Eŭ am să-mĭ îmbrac nevasta ca o dómnă, zise Spiridon, îĭ iaŭ tóte sculele ca să sĕ gătéscă și să crepe de ciudă Moldovencele.

— Eŭ, rĕspunse Spanopolu, o să iaŭ cu mine și o sumă însemnată de banĭ, ca să daŭ bacșișurĭ bogate pe la slujitorĭ, să sĕ ducă vestea de dărnicia Muntenească.

— Şi eŭ, şi eŭ, şi eŭ strigară toţĭ boeriĭ.

— Să ne îngrijim însă că mâne diminéţă să ne adunăm cu toţiĭ la un loc ca să plecăm cu toţiĭ deodată, zise Spiridon.

— Negreşit, replică Spanopolu, drumurile nu prea sunt sigure şi maĭ bine petrece omul când călătoresce cu maĭ mulţĭ.

— Când s'o crăpa de ḑiŭă eŭ sunt aicĭ în curtea spătărieĭ, zise unul din boerĭ.

— Şi eŭ, şi eŭ, respunse toţĭ.

— Dar să ne înţelegem cu ce mergem? cu rădvanele de drum saŭ în calescĭ? întrebà Spiridon.

— Maĭ e vorbă de întrebat? cu calescele, rĕspunse cam cu ciudă spătarul? vreaĭ să ne facă Moldoveniĭ mojicĭ dela ţéră; pănă la palatul luĭ Vodă e numaĭ câte-va poşte.

— Bine zicĭ; atuncĭ ne-am înţeles, mâne în zorĭ de zi cu cocónele, sculele şi calescile nóstre cele maĭ scumpe în curtea spătărieĭ.

— În curtea spătărieĭ, strigară toţĭ boeriĭ grăbindu-sĕ d'a alerga maĭ iute acasă ca să spue nevestelor şi fetelor vestea cea bună.

Astă veste fù un eveniment memorabil pentru cocónele şi coconiţele din Bucurescĭ, maĭ ales într'acea epocă când petrecerile cu nevestele şi fetele la un loc eraŭ cât sĕ póte de rare. Tótă ziŭa sĕ petrecù numaĭ pe stropolelĭ, cumpĕrărĭ şi pregătirĭ. Sepeturile cele strămoşescĭ fură scóse din tainiţele unde stătuse ascunse de marĭ de anĭ, şi scuturate de praf şi descuiate ca să iasă dintr'însele bogăţiĭ de scule preţióse cu care să sĕ împodobéscă cocónele; boltaşiĭ lipscanĭ din hanul Sântuluĭ Gheorghe fură năpădiţĭ fără veste de o leotă de cumpĕrătorĭ de fel de fel de mărunţişurĭ

costisitóre și ovreiĭ zarafĭ dela Bărăție nu maĭ putea prididi cererile de împrumuturĭ, ce le făcea o parte mare din boeriĭ prăpăditorĭ, care cheltuiaŭ maĭ mult decât câștigaŭ.

A doŭa zi din zorĭ de diminéță doŭă-zecĭ de carîte sclipitóre de aur și frumsețe, trase de ceĭ maĭ frumoșĭ caĭ din Slam, Râmnic și Ialomiță, eșiră din curtea spătărieĭ încunjurate de o mulțime de slujitorĭ călărĭ armațĭ până în dințĭ și se îndreptară spre bariera Mogoșóieĭ. Pe la prânz caravana cea numĕrósă ajunse la Săftica și sĕ opri în capĕtul uneĭ dumbrăvióre plină de verdéță ca să sĕ odihnéscă puțin și să îmbuce ceva. Într'o clipă butcile sĕ deșertară de mulțimea lumiĭ ce conținea și o dróie de bărbațĭ și femeĭ tinerĭ și bĕtrânĭ, cocóne și coconițe, frumóse și urîte sĕ împrăștiară voióse și sgomotóse ca un stol de vrăbiĭ pe pajiștea cea verde. O masă imensă fù întinsă pe iarba cea móle și o rótă de ființe omenescĭ o încunjurà și începù să consume cu repeziciune mulțimea fripturilor ce avea înainte-le. Cât ținù masa, plosca circulà din mână în mână și după ce sĕ săturară și cam prinse meseniĭ la chef, ceĭ maĭ în vîrstă sĕ întinse pe iarbă spre a sĕ da puțin somnuluĭ păn'o mânca slugile și s'o sbegui tineretul. Cam pe la patru după amiazĭ boeriĭ sĕ sculară tiriachiĭ și dete slugilor ordin să pue caiĭ la trăsurĭ și să sĕ pregătéscă de plecare, căcĭ séra aveaŭ să mîe la mănăstirea Țigănescilor, care era dincolo de pădurea Vlăsieĭ cea vestită prin mulțimea hoților ce adăpostea și jafurile îndrăsnețe ce sĕ comiteaŭ într'însa.

Pe când visitiĭ puneaŭ hamurile pe caĭ, sĕ ivi în drumul mare un cerșitor bĕtrân și trențăros viind abia rĕzămându-sĕ într'un gros toiag despre

Potigraful şi oprindu-sĕ înaintea boerilor conăciţĭ, îşĭ scóse din cap căciula sa cea jerpelită cu o mână tremurândă şi îndreptând'o spre eĭ începù să sĕ milogească şi să zică:

— Miluiţi-mĕ, cinstiţĭ boerĭ şi cocóne, că sunt bĕtrân şi neputincios şi am în vatra bordeiuluĭ meŭ treĭ nepoţeĭ fără de tată şi fără de mumă, care mor de fóme.

Uniĭ din boerĭ îl goniră cu rĕsteală şi dete slugilor ordin ca să-l alunge încolo, alţiĭ fură maĭ miloşĭ şi-ĭ aruncară câte-o lăscae în căciulă; maĭ cu seamă femeile, multe din ele îĭ dădură leiţe întregĭ, iar o jupânésă maĭ învêrstită înduplecà pe bărbatul sĕŭ să fie maĭ îngăduitor, şi dete poruncă la slugĭ ca să-ĭ dea de mâncare.

Într'ast timp caiĭ sĕ înhămară, lucrurile ce servise la poposire sĕ aşezară pe la locurile lor şi trăsurile gata de plecare eşiră în drumul mare şi trase în dreptul loculuĭ unde eraŭ grupaţĭ boeriĭ şi cocónele.

— Să plecăm, strigà Spătarul, că sĕ apropie sórele de sfinţit.

— Să plecăm, strigà mulţimea repeḑindu-sĕ spre trăsurĭ.

— Dar tu unchiaşule, întrebà pe cerşitor, care încă îmbuca dintr'un codru de pâne ciujdit la rădĕçina unuĭ tufan, cocóna ce-l ospĕtase, tu ce te facĭ?

— Eŭ, jupânésă, rĕspunse el întrerupându-sĕ din mâncare, mĕ duc la bordeiul meŭ cu ceia ce mĭ-a hărăḑit mila Măriei Tale, ca să daŭ şi sĕrmanilor meĭ nepoţeĭ să îmbuce câte un codruleţ de pâne!

— Dar unde şeḑĭ tu? întrebà buna cocónă.

— În satul Ţigănescilor.

— Dacă e aşa ciocoiul să treacă în dosul calesceĭ, iar tu suete pe capră lângă vizitiul meŭ căcĭ eştĭ bĕtrân, şi dac'aĭ merge pe jos, până veĭ ajunge tu, copiĭ pot muri de fóme.

Bărbatul voì să sĕ opue, dar femeia care devine omnipotentă împotriva soţuluĭ celuĭ maĭ rebel când vrea să facă bine, îl îmblânḑi prin doŭĕ treĭ cuvinte desmerdătóre, şi bĕtrânul unchiaşiŭ fù aruncat pe capră.

Drumul pe atuncĭ nu era ca în palmă cum e acum, căcĭ pe acea vreme nicĭ nu era pomenélă de şosele, ci era sĕmênat de rovine şi bolovanĭ, care făceaŭ calea cât sĕ póte de anevoiósă pe vreme bună şi maĭ imposibilă pe timp de plóe. De aceea boeriĭ până când înserà, nu putù merge maĭ departe decât dincolo de Tîncăbescĭ, astfel că întrară în pădure tocmaĭ când sĕ înopta.

Femeile ca maĭ fricóse voiră să sĕ întórcă înapoĭ şi să dórmă în Tîncăbescĭ neavênd curagiŭ să pĕtrunḑă prin pădure în timpul nopţiĭ; bărbaţiĭ însă maĭ cu curagiŭ bisuindu-sĕ pe nădejdea armelor ce purtaŭ servitoriĭ care-ĭ însoţeaŭ, dete ordin să meargă înainte.

Jumĕtate din pădure fù trecută în tótă liniştea şi fără să sĕ întêmple cel maĭ mic incident; însă tocmaĭ când multe din femeĭ începură să rîză cu bărbaţiĭ lor de frica ce avusese la început, tocmaĭ când curagiul reîntrase în tóte inimile, un fluerat ascuţit rĕsunà în pădure fără de veste într'un chip cobitor eşind chiar din mijlocul trăsurilor şi într'acelaşĭ minut neputinciosul unchiaş sări ca un ed sprinten după capră şi sĕ afundà în pădure.

Astă întêmplare produse între călĕtorĭ o mare confusiune: multe femeĭ leşinară, mulţĭ bărbaţĭ

inimoşĭ începură să tremure ca varga şi cât p'aci să facă ca ele, însă ceĭ ce maĭ rĕmase cu un pic de bărbăţie în pept, dete ordin visitiilor să mâne în galop, măcar de s'ar rupe trăsurile şi ar plesni caiĭ. Ordinul sĕ esecută, trăsurile începură să sbóre ca nisce vârtejurĭ de praf gonite de vênt şi arboriĭ păduriĭ să fugă ca un şir de umbre într'o lume de năluce, dar deodată trăsurile din cap sĕ opriră şi cele din urmă le imitară cu tot ordinul de mânare ce da într'una evgheniştiĭ boerĭ.

— Mână, mână, că suntem aprópe de sat, striga Spiridon din tótă puterea plămânilor.

— Nu maĭ putem Măria ta, rĕspunse vizitiul din nainte, căcĭ este săpat d'a curmezişul drumuluĭ un şanţ lat şi adênc.

— Cotesce la dreapta saŭ la stânga.

— Nu sĕ póte, căcĭ şanţul sĕ prelungesce până în pădure.

— Atuncĭ întórceţĭ înapoĭ la Tîngăbescĭ până maĭ e vreme.

— De surda orĭ-ce cerere, rĕspunse un slujitor care venia din partea dinapoĭ, căcĭ podinele de pe puntea ce trecurăm adinéorĭ s'a ridicat ca prin minune de mânĭ necunoscute şi în locul lor a rĕmas un şanţ lat şi adânc ca şi acesta. Ba încă ceva maĭ mult, bĕtrânul cerşitor era un hoţ prefăcut; el a fluerat adinéorĭ şi a sărit ca o minge după capra butceĭ care l'a adus păn' aci.

— Va să zică noĭ înşine ne-am adus peirea! strigà bietul spătar frângêndu-şĭ mânile cu désperare.

— Ce ne facem acum? murmură biata spătărésă plângênd.

— Să ne apĕrăm până la cea din urmă picătură, strigà spătarul sărind din trăsură şi sco-

țênd din teacă hangerul sěŭ de paradă, care nu fusese niciodată ascuțit. Să-șĭ pregătéscă slujitoriĭ flintele și să vie lângă mine.

— Să trăescĭ Dumneata cocóne, rěspunse slujitorul, căcĭ tovarășiĭ meĭ cum aŭ audit flueratul aŭ dat dosul sărind peste șanț, și eŭ mě duc să-ĭ ajung; vě las în plata Domnuluĭ.

După ce dise aste cuvinte, sări în pădure și dispărù în desișul copacilor.

Situațiunea era din cele maĭ teribile: încunjurațĭ din tóte părțile de nisce obstacole ce nu sě puteaŭ înțelege, părăsițĭ de slujitorĭ în carĭ îșĭ pusese speranțele, în mijlocul uneĭ pădurĭ dese și a uneĭ noptĭ fără de stele, asceptând întovărășițĭ de o mulțime de femeĭ carĭ prin țipetele lor ațâța și maĭ mult frica, o primejdie care era îndoit maĭ spăĭmêntătóre fiind necunoscută; tóte aceste întêmplărĭ grămădite la un loc făcea să-șĭ piarză capul ómeniĭ ceĭ maĭ cu sânge rece.

Pe când femeile țipaŭ, frunzele arborilor fășiaŭ și caiĭ sforăiaŭ, bărbațiĭ sě dădură jos din trăsurĭ, și curagioșiĭ la un loc cu fricoșiĭ sě strânseră în mijlocul drumuluĭ, și luându-șĭ inimile în dințĭ, începură să sě sfătuiască și să sě gândéscă la ceea ce era de făcut.

Nimenĭ nu-șĭ da socotélă despre mărimea pericoluluĭ, nimenĭ nu putea prevedea tot ce avea să sě întêmple și nimenĭ nu scia ce trebuia să facă sprea a scăpa de impas. Uniĭ maĭ curajliĭ începuse să strige că s'aŭ speriat de surda și sě îndemnaŭ uniĭ pe alțiĭ sě între în pădure ca să tae crăcĭ de copacĭ cu care să astupe șanțul ca să mérgă înainte; tocmaĭ însă când inimoșia sě comunicase și în sufletul codacilor, un cortegiŭ de umbre sinistre apărură în ambele părțĭ ale pă-

dureĭ. şi o sclipitură de arme lucitóre ca licărirea de fulger, trecù pe dinaintea ochilor boerilor îngroziţĭ.

— Nu vĕ mişcaţĭ, nicĭ vĕ cercaţĭ a vĕ apĕra, căcĭ sunteţĭ cu totul în mânile luĭ Miu, strigà o voce detunătóre eşind din pădure.

Boeriĭ audind acest ordin, băgară iarăşĭ în brîŭ auritele pistóle carĭ nu vĕzuseră cremene şi iarbă de când le făcuse fabricantul şi începù să sĕ ia la întrecere cu femeile în văităturĭ, tremurăturĭ şi rugăminte. Trec sub tăcere mulţimea înjositórelor cuvinte de milogire ce rostiră în acele momente ăştĭ fiiĭ aĭ Fanaruluĭ, carĭ eraŭ atât de aspri şi orgolioşĭ, când sĕ aflaŭ la largul lor.

— Deşi sunteţĭ veneticĭ, zise acela ce vorbise maĭ întêiŭ, care nu era altul decât sêrmanul cerşitor cu nepoţeĭ muritorĭ de fóme, saŭ maĭ bine dibaciul Miu; deşi ar trebui să vĕ daŭ pe toţĭ perzăriĭ ca uniĭ ce sunteţĭ nisce lipitorĭ lacome ce sugeţĭ sângele bietuluĭ Român, dar vĕ făgăduesc că vĕ dăruiesc viaţa, dacă veţĭ da de bună voie tot ce aveţĭ asupră-vĕ şi nu veţĭ cerca a vĕ atinge de un fir de pĕr din capul nostru.

— Dăm, dăm tot, strigară femeile din tóte părţile, numaĭ cruţaţi-ne viaţa.

— Vĕ făgăduim dacă veţĭ fi de treabă; aide Sbanciog, Mustăţeo, Ghiorlane şi tu Zorilă, veniţĭ după mine, aide să mergem din butcă în butcă ca să strângem secerişul, şi dacă veţĭ simţi pe cineva că ascunde ceva, ucideţi-l fără milă, căcĭ şi eĭ ucid pe aĭ noştri când nu le daŭ cât cere.

Sbanciog, Mustăţea şi ceilalţĭ camaradĭ aĭ lor, sĕ duse precedaţĭ de Miu din butcă în butcă, strânse baniĭ, hainele şi sculele ce le daŭ cocónele şi boeriĭ de voe bună, şi la lumina unor

torțe de rășină ce aprinse haĭduciĭ în grabă, maĭ luară și ceia ce nu li-sĕ dăduse, dar pe care le vĕzuse că le purtaŭ pe dênșiĭ boeriĭ și cocónele, maĭ cu sémă arme și scule.

Unul din boerĭ nu vrù să-șĭ dea pistólele sub pretecst că eraŭ un suvenir părintesc.

— Lasă cocóne, ḑise Ghiorlanul, că maĭ cu cinste le vom purta noĭ decât D-ta, căcĭ noĭ ne vom slujiĭ cu ele ca și rĕposatul D-tale părinte, adecă apĕrându-ne țéra de năvălitorĭ.

Când ajunse în dreptul butciĭ pe capra căreia venise păn'acolo bĕtrânul cerșitor, Miu ḑise camaraḑilor sĕĭ:

— Nu vĕ atingețĭ de nimic din ceia ce sĕ află într'această calească, căcĭ stăpâna eĭ a avut milă de bĕtrânul neputincios și de copiĭ luĭ muritorĭ de fóme; să ne fie și noŭă milă de ea și să-ĭ cruțăm avutul. Cine va îndrăsni să calce porunca mea va peri de mânile mele.

Jaful durà maĭ multe ore, căcĭ pleașca era bogată, și poverele grele aveaŭ nevoe d'a fi transportate la fie-ce minut în pădure unde pășceaŭ caiĭ încărcațĭ cu desagiĭ. Într'acest timp boeriĭ stătură în loc ca împetrițĭ și femeile daŭ plângênd aceia ce mumele lor le dăduse de zestre în ziŭa de cununie.

După ce nu maĭ rĕmase nimic neluat, haĭduciĭ deshămară caiĭ dela butcĭ, îĭ luară cu eĭ și Miu ḑise spătaruluĭ:

— Spătare, să spuĭ luĭ Vodă că Domnul Codrilor e maĭ puternic ca el și ca toțĭ sfetniciĭ luĭ; povățuesce-l să fie cu minte și să înceteze d'a nedreptăți pe norod, căcĭ dacă nu sĕ va astêmpĕra, am să viŭ nămiezia mare în palatul Domnesc, ca să-ĭ fac luĭ ceia ce v'am făcut voŭĕ. Na

acuma aceia ce mĭ-aţĭ dat adinéorĭ de pomană, ca să vĕ hrăniţĭ până veţĭ ajunge la Bucurescĭ; dacă e puţin să nu mĕ învinovăţiţĭ pe mine ci dărnicia vóstră.

După aceste cuvinte, Miu încălecà pe un cal, sări şanţul dinainte-ĭ şi sĕ afundă în pădure urmat de o mulţime de haĭducĭ şi de caĭ luaţĭ dela butcele boerescĭ. Numaĭ unul Dumnezeŭ scie cum petrecură bieţiĭ jefuiţĭ acea nópte de jale, şi cum sĕ întórse până la Bucurescĭ cu calescile fără caĭ. Mult rîse norodul când vĕḑù defilând pe dinainte-ĭ lungul convoiŭ ce cu câte-va zile plecase aşa de falnic şi înfruntător, care acum sĕ întorcea aşa de umilit şi cu trăsurile trase de boĭ.

Haĭduciĭ dela teatrul evenimentelor descrise maĭ sus, trase drept la palatul de vară al luĭ Ştefan, şi Miu după ce-ĭ deschise uşa cameriĭ în care stătuse Vodă închis îĭ ḑise:

— Aide, Măria Ta, du-te unde te-o lumina Dumnezeŭ; ia-ţĭ şi femeia şi adu-ţĭ aminte că ea ţĭ-a mântuit zilele. Dacă voiŭ auzi că iar vreaĭ s'o laşĭ saŭ să-ĭ facĭ zile amare, să sciĭ că eŭ sunt spiriduş şi aflu. Maĭ adu-ţĭ aminte şi de învoiala ce am făcut şi gândesce-te, gândesce-te îţĭ zic; ca nu maĭ apoĭ să te căescĭ cu amar.

Ştefan plecà din palatul sĕŭ cu capul în jos, părăsit şi urgisit de aceĭ cu carĭ împărţise până aci puterea şi mărirea; eşi din cuprinsurile sale pe jos şi sprijinindu-sĕ numaĭ de braţul aceleia pe care cu câte-va zile maĭ nainte voise s'o goniască fără de îndurare.

— Acum copiĭ meĭ, ḑise Miu, după ce Vodă şi Flórea dispărù dincolo de un stufiş de copaciŭ, tăbărîţĭ, şi prin foc şi topor dărîmaţi-mĭ acest palat ale căruĭ cărămizĭ aŭ fost frământate în sânge

și al căruĭ var a fost stins in lacrămĭ, ca până mâne diminéță să nu rĕmâe piatră peste piatră din el.

A doŭa zi primele raze ale sóreluĭ, în loc d'a sĕ oglindi în învĕlitórea sumptuosuluĭ palat, luminà o tristă grămăjue de cenușe și ruine.

X.

Resmirița.

Câte-va zile după petrecerea faptelor descrise maĭ sus, într'o căsuță din fundul uneĭ curțĭ din cea maĭ mărginașe parte a Bucurescilor, opt bărbațĭ, opt boerĭ marĭ cu bărbile lungĭ și cărunte, staŭ pe nisce lavițe lungĭ dinaintea uneĭ mese marĭ încărcată cu felurite cărțĭ și hârtiĭ și vorbiaŭ încetinel între eĭ, ca cum s'ar fi sfiit d'a fi audițĭ de o ureche indiscretă. Numaĭ licărirea uneĭ candele lumina acel trist interior.

— Am audit că s'a maĭ iscălit încă o carte de osândă, dise unul din boerĭ; opt capete din ale nóstre, pote chiar ale nóstre tremurà d'asupra umerilor lor.

— Eŭ sunt încredințat că nu sĕ va sĕvârși astă noŭă nelegiuire, rĕspunse altul; pașa dela Rusciuc ne-a făgăduit că va scri la Pórtă.

— Multe făgăduesc pașalele, dar puțin fac esclamà oftând un al treilea. Noĭ parale n'avem îndestule, ne-am sleit averile cu atâtea jelbĭ și plocóne ce tot am trimis pe la streinĭ; dacă nu vom pune mâna pe domnie maĭ în grabă ne calicim de istov.

— Așa e! murmurà un al patrulea; dacă n'o veni iară Scarlat Ghica la scaun, ajungem la selemet!

— Mavrocordat numaĭ, póte să ne scape replicà al cincelea.

— Ţéra vrea un domn Român, întrerupse cel d'al şaselea boer. un urmaş al Basarabilor.

— Străin saŭ Român, zise al şéptelea, nu ne pasă, numaĭ banĭ să ne dea; de banĭ avem trebuinţă ca să ne întărim.

— Aşa e; adăogà al optelea.

— Dar cum să-l resturnăm? cum să scăpăm de acest afurisit de Cehan? strigà cel d'ântêiŭ cu něcaz; asta trebue să aflăm, despre ăst mijloc să ne înţelegem, iar nu despre cine să-ĭ ia locul; urmaşĭ sunt destuĭ.

— Aşa e rěspunse toţĭ în cor.

— Să ne ducem la Pórtă, zise unul, şi să cădem în genunche înaintea Viziruluĭ ca să sě indure de noĭ.

— Uneltele luĭ Stavracoglu vor pune să ne dea afară pe brâncĭ îĭ rěspunse cel d'ântêiŭ.

— Să ne vindem avutul nostru şi al nevestelor nóstre, opinà alt boer, şi să ne ducem la Nemţĭ saŭ Muscalĭ ca sa căpětăm câte-va miĭ de oştire cu care să punem mâna pe tron.

— Vom intra în urgia Turcilor, care ne vor perde îndată ce Muscaliĭ orĭ Nemţiĭ ne vor părăsi, rěspunse tot cel dintêiŭ.

— Ce vom prinde din avutul nostru, replicà al patrulea, să dăm pe la puterniciĭ din Ţarigrad şi după lângă Dunăre, şi cu ast chip biruim.

— Ce avem e prea puţin, rěspunse tot boerul d'ântêiŭ; ne trebue o mulţime de banĭ ca să săturăm lăcomia tuturor.

— O asemenea sumă ne-a făgăduit necunoscutul acela, care a fost adus între noĭ de Corneţeanu acum treĭ zile; obiectà al cincelea.

— Unde e acel om? întrebà primul boer.

— Astă seară vine.

În acel minut sĕ auzi o încetnică bătĕtură la uşe şi după ce sĕ deschise unicul canat, un om întrà înăuntru; era Miu.

— Iată-l, strigà acela care vorbise de el.

— Aţĭ vorbit de mine, cinstiţĭ boerĭ?

— Da, rĕspunse acela ce vorbise maĭ mult ca toţĭ evgheniştiĭ, şi aşteptăm a primi lămurirĭ despre făgăduelile ce ne-aĭ făcut d'a ne ajuta să scăpăm ţéra de tirănia, care ne apasă. Cum credĭ Dumniata să ajungem la asemenea fericit sfârşit?

— Maĭ înainte d'a vĕ face cunoscută părerea mea, voiŭ să sciŭ cum credeţĭ Domnia Vóstră că vom putea isbuti, obiectà haĭducul.

— Între noĭ sunt doŭĕ părerĭ, uniĭ cred să sĕ scape de năpaste prin rĕsboiŭ şi alţiĭ prin dare de banĭ; uniĭ cred să alunge pe Cehan prin armele Nemţilor şi Muscalilor şi alţiĭ prin harul Turcilor.

— Dar prin Românĭ, nimenĭ din Domnia Vóstră nu crede că póte isbuti? întrebà cu un ton amar Miu; pe Lupu Mehedinţeanu care a ridicat armă de răsvrătire şi a adunat tótă Oltenia sub el, nu puneţĭ nicĭ un temeiŭ?

— Româniĭ! esclamà boerul cu un ton luător în rîs; dar ce vor putea eĭ, săraciĭ, să facă împotriva ăstor orde de streinĭ care i-a copleşit dela cap până la picióre, ce va putea acel Lup cu mâna luĭ de ómenĭ împotriva ianicerilor domnescĭ?

— Să vĕ spun eŭ ce vor putea, strigà cu un ton detunător Miu; eĭ pot să împrăştie numaĭ într'o clipă ca o suflare de vênt astă pleavă de apăsătorĭ streinĭ pe care bunătatea inimeĭ lor o îndură de atâta vreme. Pămêntul Român sĕ va curăţa sub astă suflare binefăcĕtóre, şi vremile

cele frumóse, vremile mândrieĭ românescĭ vor reînvia din mormêntul ce i-a săpat vrăjmaşiĭ sěĭ. Pórta, de frica unuĭ popor întreg ridicat în picióre ca un singur om, sě va muia şi negreşit sě va îndupleca a ne reda vechile drepturĭ.

— E frumósă astă alcătuire, ḑise tot boerul întrebător, frumósă de tot, dar anevoie de pus în lucrare; cum să însufleţescĭ? Cum să ridicĭ ca un singur om, ăştĭ ómenĭ carĭ abia aduc dumicatul la gură ca să mănânce, şi abia schincesce când îĭ lovesc prin atâtea strâmbătăţĭ?

— Îmĭ iaŭ asupră-mĭ îndatorirea d'aĭ deşteptа, rěspunse Miu; vě voiŭ arěta eŭ, dacă voiţĭ D-vóstră, care-ĭ ocărîţĭ într'un chip aşa de amar, D-vóstră care vě porecliţĭ de surda cu numele de Românĭ, că Româniĭ nu sunt ca D-vóstră, că Româniĭ sunt rěŭ judecaţĭ de D-vóstră numaĭ pentru că vorbind de eĭ, luaţĭ de pildă inimile D-v. cele molipsite. Când veţĭ auḑi clopotele metropolieĭ şi ale tuturor bisericilor din oraş rěsunând, atuncĭ să sciţĭ că Româniĭ nu maĭ sunt nisce fiinţe fără simţire omenéscă, ci nisce ómenĭ carĭ îşĭ cer cu puterea adevěruluĭ drepturile lor. Atuncĭ sculaţi-vě şi D-vóstră, dacă sunteţĭ Românĭ şi lucraţĭ românesce, sigurĭ fiindcă Lupu Mehedinţean e în mijlocul vostru.

— D'apoĭ pe urmă cu Pórta cum ne vom împăca? replică boerul.

— Îĭ vom vîrî în gâtlej 2.000,000 talere cu care voiŭ împrumuta eŭ noŭa domnie, care banĭ mi-ĭ va plăti atuncĭ când va putea, fără a apăsa pe norod.

— Bine, rěspunse boeriĭ, primim; dea cerul să isbutescĭ.

— Voiŭ isbuti, rěspunse Miu eşind.

— E un visător! murmurà boerul cel dintêiŭ cu un ton luător în rîs; săracul! sĕ va duce pe copcă!

Peste treĭ zile un sóre de tómnă cald dar stêmpărat, aci splendid, aci întunecat de către un nor pasager, lumina una din primele zile ale luniĭ Octomvre din anul mântuireĭ 1765. Austrul sufla, când maĭ tare când maĭ încet și praful stradelor Bucurescilor sĕ întrecea cu foile galbine ce căḑuse din arborĭ spre a forma turbilióne vagabonde și a alerga gonite de suflarea vêntuluĭ, orbind pe trecĕtorĭ și alungând spre case pe pacĭnicíĭ locuitorĭ. Vêntul și praful îndemna pe Bucuresceniĭ să sĕ ascunḑă prin case, însă în aceea zi puținĭ sĕ supuneaŭ îndemnărilor lor. Grupe, grupe de individe, carĭ maĭ de care maĭ numĕróse, care de care maĭ mult îngroșate prin noĭ venițĭ sĕ zăreaŭ maĭ pretutindenĭ mergênd cu pașĭ cam repeḑĭ și într'o atitudine tăcută spre Metropolie. Între acele grupe sĕ zăreaŭ maĭ multe figurĭ cunoscute noŭĕ, nisce indiviḑĭ cu plete lungĭ, cu spete late, cu mușchĭ de adlețĭ, cu nisce costume maĭ uniforme și pe sub zăbunul, care le acoperea umeriĭ cu un arsenal de arme de foc, hangere și cuțite. Aceĭ ómenĭ numaĭ șopteaŭ câte ceva la urechile camaraḑilor lor și aceia daŭ din cap încruntând sprâncenele, strângêndu-șĭ pumniĭ și scrêșnind din dințĭ.

Pe când sĕ ivia acele grupe prin o parte din suburbiele capitaleĭ, în același timp, pe la aceiașĭ oră, adecă îndată după rĕsărirea sóreluĭ, alte grupe tot atât de compacte eșiaŭ din Palatul Domnesc și din casele Miniștrilor ca să sĕ împrăștie spre deosebite destinațiunĭ. Unele din acele grupe eraŭ compuse din ómeniĭ Visterieĭ, carĭ sĕ năpusteaŭ

spre locuitorii orașului ca să strângă dela poporul desculț nenumĕratele birurĭ ce datoreaŭ pe sfertul trecut. altele eraŭ formate de slujbașiĭ Vorniciei, carĭ plecase ca să năpădéscă peste brăslașiĭ negutătorĭ spre a-ĭ supune la nenumĕrate zeciuelĭ și angarale, și altele întesate de arnăuțĭ aĭ spătăriei, care la rêndurile lor mergeaŭ să-șĭ ia contingentul din pleașca ce sĕ proiectase cu o zi maĭ nainte să cadă peste orășeniĭ Bucurescilor. Aceștia aflase chiar de cu seară de sórta ce-ĭ aștepta și convingêndu-sĕ prin óre-care elocuențĭ esplicatorĭ, că dările ce li-sĕ cereaŭ eraŭ nedrepte și abusive, fiindcă aceia ce eraŭ datorĭ să dea, plătise toțĭ până în pĕr, după cum glăsuiaŭ biletele ce aveaŭ la mână, aŭ hotărît să nu sĕ supună la plata acelor pretențiunĭ nelegitime, și a face prin orĭ-ce mijlóce să înceteze pentru totdeauna asemenea abusurĭ.

Animațĭ de asemenea resoluțiunĭ, birniciĭ sĕ sculară de diminéță, goniră cu urgie ómeniĭ stăpânireĭ, sĕ adunară grupe grupe, sĕ înțeleseră între sine, sĕ uniră cu alte grupe, luară orĭ-ce arme posedaŭ și ascundêndu-le pe lângă eĭ, formară din maĭ multe grupe, cete compacte și sub comanda câte unuia din aceĭ necunoscuțĭ încurajatorĭ, porniră spre Metropolie ca de acolo să mérgă în numĕr mare la Palat și să céră cu energie ușurarea birurilor și gonirea Grecilor din țéră.

Lupiĭ goniți din têrg sĕ repediră spre mahalale și negăsind oile p'acasă începură a sparge ușĭ și ferestre ca să pătrundă prin forță acolo unde nu sĕ afla nimenĭ, însă sĕ opriră d'a urma înainte cu ilegala lor procedare, fiindcă audiră în depărtare un muget ca acela ce ese din peptul leuluĭ când sĕ deștéptă. Acel muget, muget ce

scóte poporul când sĕ scólă din letargia suferinţelor ca să scuture lanţurile cu care l'a încătuşat tirănia, era eşit din pepturile a miĭ de Românĭ, carĭ chemaŭ la rĕsculare pe aceĭ ce rĕmăsese codacĭ. Maiestosul sunet al clopotelor Metropolieĭ unit cu al tuturor bisericilor din capitală, da acestuĭ tumult un aspect şi maĭ imposant, încât făcea să treacă prin pepturile apăsătorilor nisce cumplite fiorĭ de spaimă şi surprisă, care le îngheţa sângele în vine. Audindu-l Greciĭ maĭ nainte d'aĭ sci semnificaţiunea, gîcină că nu póte fi decât funestul lor şi sĕ grăbiră a alerga la Palat îngroziţĭ.

Ast strigăt general, astă invocare a dreptăţiĭ, astă voce a luĭ Dumnezeŭ pătrunse până la urechile Tronuluĭ: aceste urechĭ surde de câte orĭ ce cerea dreptatea prin rugăciunĭ, audise maĭ naintea tuturor impuitorul voiĭŭ ce pronunţa poporul în acea zi. Un curier trimis de marele Agă comunicà Măriеĭ Sale şi Miniştrilor Măriеĭ Sale adunaţĭ în sala tronuluĭ, că poporul s'a rĕsvrătit şi că vine cu mic cu mare într'un numĕr considerabil spre palat ca să ceară abolirea birurilor împovĕrătóre şi gonirea grecilor din ţéră.

— Cine este în capul acestor obrasnicĭ rĕsvrătitorĭ? întrebà Vodă încruntând sprâncenele.

— Unul numit căpitan Miu, rĕspunse curierul.

— Ce fel de om e?

— Un om de statură înaltă, bine legat, lat la spete, cu frunte mare, sprâncene dese şi împreunate, mustăţĭ negre şi lungĭ şi gura mare cu cam buzată.

— El! tot el! murmurà Ştefan în sine; sunt perdut dacă vor afla boeriĭ şi arnăuţiĭ. Cum îl privesce drumaşiĭ? adăogà Vodă.

— Ca pe un Dumnezeŭ, rĕspunse omul agieĭ; în fie-care minut strigă într'un glas: Trăiască M. S. Miu, jos birurile, jos Greciĭ.

— M. S. Miu! zise Vodă scrâjnind din dinţĭ; astă séră va bănănăi în vîrful ştreanguluĭ, iar supuşiĭ sĕĭ vor umplea puşcăriile saŭ şanţurile dela Colintina. Spătare, dă poruncă să sĕ armeze slujitoriĭ şi puşcaşiĭ; slujitoriĭ întrarmaţĭ să încunjóre palatul, iar arnăuţiĭ să alerge înaintea rĕsvrătitorilor spre a-ĭ nimici ca pléva bătută de vênt.

— Ce-mĭ poruncescĭ M. Ta! strigà spătarul retrăgându-sĕ cu un pas înapoĭ plin de spaimă.

— Ce te speriĭ Spătare? replicà Vodă, aruncându-ĭ o privire despreţuitóre, ce orĭ voescĭ să fac pe voia golanilor? n'aĭ decât să mĭ-o spuĭ; eĭ cer să le dăm în mână pe Grecĭ; vreĭ să încep cu Dumneata drept recunoscinţă că m'aĭ dat deunăzĭ pe mâna luĭ Miu?

— Milostive Dómne! strigà Spanopolu, că-ḑênd în genunche şi lovindu-şĭ fruntea de parchet.

— Aşa e că nu vréĭ? adăogà Racoviţă posomorându-sĕ; nicĭ eŭ nu voiŭ să te pedepsesc că m'aĭ dat de gât; find-că ştiŭ că aĭ fost îngrozit de gura unuĭ pistol. Aide dar du-te de-mĭ împlinesce poruncile.

— Alerg, M. Ta.

— Aş fi de părere să maĭ întârḑiem cu luarea de mĕsurĭ aspre, obiectà Stavracoglu şoptind la urechile luĭ Ştefan.

— Creḑĭ că facem bine? replicà acesta uĭtându-sĕ la el cu ironie; am fi înţelepţĭ când ne-am da pe mâna adunăturilor după uliţă, aşteptând bunul lor plac fără a lua cel puţin órecare mĕsurĭ de apĕrare pentru vremĭ primejḑióse?

— Nu ḑic asta, ci.....

— Să-ĭ lăsăm să vie până aci ca să ne facă o gălăgie nesuferită?

— Sunt în dreptul lor d'a cere uşurărĭ şi noĭ îndatorațĭ d'a-ĭ asculta măcar dacă nu, d'a le împlini rugăciunea.

— Bine, fie voia ta; să sĕ oprescă arnăuțiĭ d'a sĕ năpusti pe ulițĭ şi orĭ-ce slujitor d'a întrebuința armele până nu vor primi noĭ poruncĭ.

Să lăsăm puțin pe popor să tragă clopotele bisericilor, să lăsăm şi pe ațîțătorĭ ca să vocifereze; să lăsăm pe toțĭ ceĭ resculațĭ să înainteze, să maĭ stea, să sĕ consulte, să sĕ încuragieze uniĭ pe alțiĭ şi să mérgă spre palat în tocmaĭ ca un flucs de mare aci înaintând şi aci retrăgêndu-sĕ; să lăsăm în fine şi pe ceĭ dela putere ca să ia tóte mĕsurile de apĕrare contra agresiuneĭ acelora, ce s'aŭ săturat de nedreptățile lor şi să ne aruncăm ochiĭ în treacăt spre cele petrecute cu o zi doŭă înainte d'acea zi sgomotósă, adecă spre cele ce s'aŭ petrecut după hotărîrea luată în căsuța cea dosnică.

De o sĕptĕmână de zile sĕ vedeaŭ prin Bucurescĭ nisce figurĭ necunoscute de nimenĭ, însă cu o înfățişare care impunea tăcere orĭ-căreĭ gurĭ rele şi înfrânare la orĭ-ce mică curiositate. Acele figurĭ necunoscute întra prin prăvăliile celor maĭ de frunte brăslaşĭ, întreba de stăpânul caseĭ şi după ce da ochĭ cu el, sĕ ascundea cu dênsul în cea maĭ retrasă cămară din dosul prăvălieĭ şi după ce trăgea zăvorul la uşe zicea:

— Vezĭ nevoile, care apasă pe bietul Român, vezĭ nenumĕratele pacostĭ şi sataralele cu care ni sĕ răpesce avutul ca să sĕ îmbogățiască streinul; tóte acestea ne vin dela Grecul cel nesă-

turat; ca unul ce eştĭ Român, eştĭ lovit de aste nedrepte angarale! Vréĭ să te scapĭ tu de ele?

Neguţătorul cărmea maĭ întêiŭ şi sĕ codea a rĕspunde positiv, temêndu-sĕ de óre-care manopere de spionagiŭ; atuncĭ necunoscutul scotea, atuncĭ o cruce din sîn şi ḑicea acestea:

— Mĕ jur în numele Tatăluĭ şi al Fiuluĭ şi al Sfântuluĭ Duch, că nu sunt nicĭ spion, nicĭ străin, nicĭ unealtă a Domnuluĭ, nicĭ vre-unuĭ pofticitor de Domnie, ci sunt Român neaoş cu dor de ţéră, care în numele unuĭ Român cu gândurĭ bune pentru tot fratele de un neam şi de un sânge, vine a zice celor ce sufere: Voiţĭ să nu maĭ suferiţĭ? Voiţĭ să nu maĭ fiţĭ stăpâniţĭ de Grecĭ? Voiţĭ să fiţĭ scăpaţĭ de nedreptate pentru vecie? Ascultaţi-mĕ atuncĭ pe mine, lăsaţĭ frica şi sfiala la o parte aduceţi-vĕ aminte că sunteţĭ urmaşiĭ luĭ Mihaĭ Viteazul şi veniţĭ acolo unde vi-sĕ va arĕta.

— Cum sĕ numesce acela ce vorbesce astfel? întreba neguţătorul animat de un foc ce de mult nu maĭ încălḑise sângele sĕŭ.

— Căpitan Miu împuternicitul luĭ Lupu Mehedinţeanu, rĕspundea necunoscutul.

— Viŭ, striga brăslaşul, aruncând din ochiĭ o scântee de entusiasm; spune-mĭ unde?

După ce i-sĕ spunea locul, necunoscutul pleca şi brăslaşul mergea să comunice prin acelaş mod misterios conbrăslaşilor sĕĭ nuvela cea bună.

Sunt sigur că a-ţĭ ghîcit, iubiţĭ lectorĭ, cine eraŭ aceĭ apostolĭ misterioşĭ aĭ unuĭ asemenea mesia? Eraŭ vechiĭ haĭducĭ aĭ luĭ Miu; eĭ la umbra codruluĭ şi la adăpostul oraşelor prin care sĕ împrăştiase de câte-va lunĭ, sub conducerea abiluluĭ lor căpitan uĭtase cu totul că eraŭ nisce

tâlharĭ; învĕţase a sĕ respecta, a simţi Românesce ca strămoşiĭ lor în timpurile cele maĭ bune şi a înţelege ce este un partisan, un luptător al libertăţiĭ contra tiranieĭ.

Ce pĕcat! eĭ eraŭ numaĭ 40! D'ar fi fost încă de zece orĭ atâta de mulţĭ, ar fi încetat de-atuncĭ d'a domni peste Românĭ Fanarioţiĭ. Eraŭ numaĭ 40 aceia ce eraŭ legaţĭ de el prin aderarea spontaneă la tóte principiile luĭ, iar nu prin interes saŭ frică, cum eraŭ 2 saŭ 300 de subaltenĭ, aceĭ carĭ formaŭ contingentul flotant al bandeĭ; eraŭ numaĭ 40 şi cu tóte astea în ziŭa hotărîtă eĭ aduseră la Metropolie maĭ bine de 20,000 adepţĭ gata d'a sĕ pune sub ordinele lor.

În diminéţa zileĭ descrisă maĭ sus, aceĭ 20,000 îndată ce auḑiră sunând clopotele bisericilor, tresăriră de bucurie şi impacienţă; bărbaţiĭ îşĭ sărutară soţiile, părinţiĭ îşĭ îmbrăţişară copiĭ şi cu toţiĭ fără a scóte măcar un gemet de durere plecară să sĕ întâlnéscă cu veciniĭ şi conmeseriaşiĭ lor în linisce şi bună orênduială. Astfel merse până la Metropolie unde primiră între dênşiĭ pe Miu ca pe un triumfător şi cu el în frunte porniră spre Palat!

Boeriĭ pămêntenĭ, adecă tocmaĭ scornitoriĭ reşmiriţeĭ, sĕ făcură într'acea zi teacă de pămênt, lăsară luĭ Miu tótă latitudinea de a-şĭ pune planul în esecutare, şi eĭ nu sĕ arĕtară pe nicăirĭ, nicĭ la Metropolie, nicĭ la Palat, nicĭ pe strade; trimise însă emisariĭ lor să sĕ amestece printre mulţime cu ordine d'aĭ înforma din oră în oră despre tóte fasele mişcăriĭ. Aceĭ emisarĭ vĕḑură ovaţiunea făcută luĭ Miu, auḑiră aclamaţiunile ce-ĭ adresa poporul, şi simţind că ăst agitator devenia prea periculos ambiţiunilor stăpânilor lor, aler-

gară sĕ încunosciinţeze pe cinstiţiĭ veliţĭ, ca să ia mĕsurĭ grabnice.

Aceştia, cum audiră, sĕ adunară în pripă, cotisară o sumă óre-care, şi o dete emisarilor ca prin banĭ şi promisiunĭ sĕ semene discordie, neîncredere şi temere între popor.

Emisariĭ sburară ca vêntul şi găsiră poporul adunat într'un numĕr enorm înaintea Palatuluĭ. Porţile reşedinţeĭ domnescĭ eraŭ încuiate şi d'asupra zidurilor nenumĕrate tunurĭ eraŭ îndreptate cu gurile spre eĭ, gata d'aĭ sdrumica la un semnal dat cu ucigătórele lor mitraliĭ. Fitilele ardeaŭ şi cremenele puscilor aşteptaŭ să scóţă scânteia omorîtóre, dar poporul vedea tóte astea şi nu sĕ sfia, ci scotea din când în când mugete de mânie şi aclamărĭ entusiaste.

— Fraţilor, dise Miu mulţimeĭ; ca să dobêndim dreptate, trebue să fim drepţĭ; ca să silim pe Vodă a respecta voinţa nóstră, să ne silim şi noĭ a ne face respectaţĭ prin înţelepciunea nóstră. Nicĭ să ne sfiim d'acele arme streine ce ne ameninţă capetele, dar nicĭ să le nesocotim în vreme neprinciósă. Atuncĭ când vom avea drept d'a ne plânge de ceva, să suflăm asupră-le ca să nu maĭ fie. Dacă domnia nu va vrea să ne asculte, atuncĭ numaĭ să nu maĭ ascultăm şi noĭ decât glasul dreptăţiĭ.

— Aşa, aşa! trăiască Miu, strigà poporul aruncând căciulile în sus.

— De aceia staţĭ astâmpĕraţĭ pe loc şi aşteptaţĭ rĕspunsul luĭ Vodă.

— Miu şĭ-a dat cotele cu Greciĭ, şopti unul din emisariĭ vecinilor sĕĭ; nu trebue să ne mulţumim cu ceia ce ne dice Miu, nu trebue să aşteptăm nicĭ să avem îndurare pentru Vodă şi